

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM — KIADÓHIVATAL 32 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy óra 70 lej
negyedévre 190, félre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. — Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, félre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITE RADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
irokjai vesznek fel. APROHIRET-SEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizománvosunk útján is teladhatók

Ugron István

az Országos MagyarPárt elnökhelyettese meghajolt Románia magyarságának impozáns módon megnyilvánult kívánsága előtt és kijelentette, hogy vállalja a párt elnökségét. Erre a párt központi intézőbizottsága revízió alá vette marosvásárhelyi határozatát, elejtette a direktórium eszméjét, mely különben is csak azért került felszínre, mert akkor még Ugron István nem volt hajlandó meghozni azt az áldozatot, hogy továbbra is megmaradjon a párt élén, és huszonegy szavazattal négy ellenében a párt hivatalos elnökjelöltjének jelentette ki Ugron Istvánt.

A párt központi intézőbizottságának november 18-iki ülésétől Románia magyarsága azt várta, hogy biztosítsa az elnöki állás betöltésének egyhangúságát és ez által utját vágja annak, hogy egy választási harc esetleg a széthúzás és bomlás miázmáit ültesse abba a talajba, melyből a magyar egység hatalmas fájának kell táplálkoznia. Sajnos ezt a célt nem lehetett elérni, mert az a Bernády György, aki csaknem naponta megtett hírlapi nyilatkozatában ismételt kijelentette, hogy nem akar elnök lenni; az a Bernády György, aki a marosvásárhelyi határozat után még azt is kijelentette, hogy a közéleti szerepléstől is teljesen visszavonul, most, — bizonyára a magyar egység és a romániai magyarság érdekében! — arra a merev álláspontra helyezkedett, hogy nem lép vissza a jelöltségtől, melyet legszűkebb körü barátai ajánlottak fel neki. Így tehát a brassói nagygyűlés választás útján fogja betölteni az Országos Magyar Párt elnöki állását. És ebben a választásban jelölteként szembekeverülnek egymással a párt hivatalos jelöltje, Ugron István és egy szűkkörű baráti társaság jelöltje, Bernády György.

Kár, hogy nem lehetett elkerülni a választást, de, ha már idáig jutott a dolog, akkor hecsülettel és komoly önmérséklettel kell megvívni azt a belső harcot, melyet így a magyarságra kényszerítettek azok, akik mereven szembehelyezkednek a többség akaratával. Hogy a választási küzdelemből ki fog győztesen kikerülni, az iránt kétség sem lehet, Ugron István egyéni kiválóságai és a Románia jogára alá került magyarság érdekeinek diadalért kifejtett munkában szerzett érdemei biztosítják részére a győzelmet. Magyarságunk számottevő tényezői és nemzeti érzéstől áthatott tömegei rendíthetetlenül állnak mellette, hiszen Ugron István személye magát a Magyar Pártot jelenti, az ő diadala a Magyar Párt diadalát biztosítja.

Ugron István a Magyar Párt programja alapján áll. Aki ennek a programnak érvényesülését kívánja, az Ugron István zászlaja alá tömörül. Bernády György nem adott programot, de abból a körülményből, hogy az ő jelöltségét erőszakolók között vannak azok is, akik a Jászista-irányzat bevallott uttorói és a tavaszi Tatarescu-féle kísérlet támogatói voltak, arra lehet és kell következtetni, hogy Bernády az ugynevezett radikális irányzat felé orientálódik. Ennélfogva a hamisítatlan és megalkuvást nem ismerő nemzeti irányzat híveinek nem okozhat nagy fejtörést, hogy melyik jelölt mellett a helyük.

Románia magyarsága komoly és minden szélsőségtől távol álló szervezkedés

sel készüljön fel a brassói választásra. A választás előcsatározásai és döntő mérkőzése legyenek olyanok, hogy ne ejtsenek sebeket. Ha már ránk kényszerítették ezt az áldatlan belső tusát, azt úgy vivjük meg, hogy lehetővé legyen téve a kisebbségben maradó árnyalat részére az,

Merénylet az egyiptomi angol hadsereg főparancsnoka ellen

Az angol sajtó Egyiptom függetlenségének megszüntetését követeli

KAIRO (A Brassói Lapok tudósítójától) Sir Lee Stack ellen, aki angol tábornok és az egyiptomi angol hadsereg főparancsnoka ma délután bombamerényletet követtek el. A merénylet akkor történt, amikor a főparancsnok délután négy óra felé a hadügy-minisztériumból hazafelé tartott. Sir Lee Stack felé két bomba repült, amelyek közül

az egyik explodált, a merénylők pedig még menekülés közben is többször rálőttek a parancsnokra

A tábornokot egy golyó érte.

A merénylet angol körökben óriási felháborodást keltett. Az angol sajtó szigorú megtorlásokat követel, s a Daily Express

hogy a többségi akarat előtt tisztelettel meghajoljon és a döntés következményeit magára nézve őszintén kötelezőnek ismerje el. Mert ezt megköveteli Románia magyarságának érdeke és aki ezzel a követelménnyel szembe helyezkedik, az magával a magyarsággal száll szembe.

felszólítja a kormányt, hogy szüntesse meg Egyiptom függetlenségét. Bár Zoglu pasa miniszterelnök a történetek felett sajnálkozását fejezte ki, az angol sajtó őt okolja, s vele együtt a parlamentet teszi felelőssé az eseményekért.

Stack tábornok

állapota súlyos.

s vérátömlesztést kellett végrehajtani rajta. A merénylők autójának sofőrjét sikerült elfogni, a merénylők azonban elmenekültek. A hatóságok

százezer frank jutalmat tűztek ki a merénylők kézrekerítőjének.

Miért bűnös Poincaré a háború felidézésében?

Az Oeuvre szenzációs leleplezései — Izgalom az angol sajtó

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) A Brassói Lapok tegnapi számában már röviden szó volt arról a világszenzációként ható leleplezésről, amelyet George Louis, volt pétervári követ memoárjai alapján közölt a párisi Oeuvre, s amelyek Poincaré ellen azt a szinte kétségtelen vádat emelik, hogy a háború előidézésében ő a főbűnös. Az Oeuvre leleplező cikkeinek részletei most érkeztek ide, s abból a következő, feltétlenül érdeklődést keltő részleteket közölhetjük:

Az egyik okmány arról a megbeszélésről szól, amelyet Louis Jules Cambon volt berlini francia nagykövettel folytatott. Az okmány 1914. november elsején kelt. Cambon a következőket mondotta:

Vilmos császár 1912. január 7-én, tehát a marokkói egyezmény után így szólt hozzám:

Hat hónap múlva szobrot emelnek nekünk, mert elkerültük a háborút

Poincaré akkor még nem volt a köztársaság elnöke.

1913-ban ezt mondotta nekem a császár: Mindent megtettem, hogy jó viszonyt teremtsék,

de most már vége.

Jules Cambon valóban azt mondotta, hogy részben Poincaré bűnös a háború felidézésében. Louis nagykövet hozzátette: Igen, Izvolszkyval együtt. Cambon erre megkérdezte: Nem lehetne a háborút megakadályozni? Louis nagykövet így válaszolt: Julius végén már nem, de 1912-ben lehetett volna.

Poincaré eszközül adta magát oda Izvolszkyknak.

A harmadik okmány arról a megbeszélésről szól, amit Pichon 1915. január 14-én Louis nagykövettel folytatott. Pichon így kiáltott föl: Ha ön Péterváron maradt volna, én pedig külügyminiszter let-

tem volna, nem lett volna háború. Louis így válaszolt: Valóban,

ha ön a Quay d'Orsayn és Fallières az Elyséeen székel, nem tör ki a háború

A beszélgetés további folyamán Pichon azt mondotta: A két nagykövet, aki ön után következett, igen veszedelmes volt, különösen Paléologue, de Delcassé is. Paléologue hajszolta az oroszokat a háborúba. Louis erre kijelentette, hogy

Poincaré e. nöksége végzetes volt, mert szabadjára engedte a háborút.

A negyedik közlemény 1914. december 24-éről kelt. Kiderül ebből, hogy 1913. áprilisában Izvolszkyt rossz szemmel nézték és hogy visszahívásáról volt szó, kiderül továbbá, hogy Delcassé Pétervározt és Poincaré Párisban léptek közbe annak érdekében, hogy ő maradjon a nagykövet.

Ezt az eljárást Poincaré ajánlotta. Cserébe Izvolszky rendelkezésére bocsátotta Poincarénak mindenféle cselekvési eszközét.

Ennek a két férfiúnak az egyesülése — így szólnak Louis szerint Gerard feljegyzései — vezetett bennünket oda, ahová jutottunk. Erre Louis ezt válaszolta: Látta ön az angol fehérkönyvben Buchanan azt a sürgönyét, amely megemlíti Paleologue feljegyzéseit? Gerard így felelt: Igen. Louis erre azt mondotta: Eszrevette ön, hogy ezt a mi fehérkönyvünkben megcáfolták? Gerard így felelt: Igen.

Egy további közlemény, egy 1919. október 23-áról kelt levél, ítéletet közöl Izvolszkyról, melyet az akkori pétervári

A lej Zürichben
zárlatkor 2.75

angol nagykövet, Sir Albert Nicholson mondott róla. Izvolszky semmit sem tett meg teljesen, amaz ismeretes kivétellel, a mikor megerősítette, hogy a német nagykövet állal a szerbiai ügyben tett demarsznak nem volt fenyegető jellege.

Mindezek a vádak, amelyek — valószínűségük esetén — feltétlenül lerombolják a háborús felelősségről szóló francia fikciót, mint már megírtuk, nagy izgalmat keltettek a diplomaták között, s a kérdés megvitatásában az angol sajtó jár elől, s ez a végeredményben a háborús felelősség kérdésének tisztázására fog vezetni.

Londoni jelentések szerint a sajtó nagy figyelemben részesíti azokat a párisi jelentéseket, amelyek George Louis oroszországi francia nagykövet naplójának az Oeuvreben történt közléséről szólnak. Mint a Reuter iroda Párisból jelenti, az Oeuvre közleménye és az abban foglalt komoly vád, amely szerint közvetve Poincaré felelős a világháborúért,

a francia fővárosban nagy izgalmat okozott.

A Westminster Gazette feltűnő betűkkel szedett e címmel

A háboruban való felelősség vádját Poincaré ellen

számol be az Oeuvre közleményéről és kijelenti, hogy egész Európa diplomáciai köreit feltétlenül fel fogják izgálni az Oeuvre komoly leleplezései. A Morning Post párisi tudósítását: »A háború okainak új elméletei« címmel közli az Oeuvre leleplezéseiről.

Bukaresti békegalambok

Tatarescu a prefekteknek a nemzetiségek iránt való lojalitást és a nemzetiségi törvény (I) végrehajtását ajánlta

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bővebb részletek érkeztek mára arról a konferenciáról, melyet Tatarescu belügyi államtitkár tegnapelőtt Erdély és Bukovina prefektjeivel Bukarestben tartott.

Azonkívül, hogy az államtitkár a rendezavaró agitációk erőyes leküzdését és a nem kívánatos elemeknek az országból való lehető kiküszöbölését ajánlotta figyelmükbe, még két más, ránk nézve főlőbb jelentős kérdés kedvező elintézését kötötte a lelkükre.

Az egyik, ami egyenesen szenzációszámba megy, ha igaz, hogy a prefektek

a legnagyobb tapintattal és lojalitással törekedjenek a nemzetiségi törvény alkalmazására és legyenek ennél méltányosabbak valamennyi nemzetiségi állampolgárral szemben

Ez a nemzetiségi törvény pedig csak az 1868-iki magyar törvény lehet, mert Romániának ilyen jellegű törvénye egyáltalán nincs. És ha tényleg arról volna szó, hogy a prefektek a magyar törvény végrehajtásáról gondoskodjanak, természetesen a román államiság szempontjából, akkor ezt a megbízást eltévesztettnek tekintjük. Nem mintha a prefektek személyét, állását és befolyását kicsinyelnénk, hanem azért, mert ilyen nagyhorderejű változást a kormánynak

a törvényhozás után kell eszközölnie.

A másik, ami gyakorlati érdekénél fogva nagyon fontos, az államtitkárnak az a tanácsa, hogy a prefekt urak törekedjenek kimélettel eljárni

a lakásrekvirálások

dolgaiban. Tegyük hozzá: és pártatlanul. Mert a lakásrekvirálásoknál a legnagyobb sérelem a nem egyenlő elbánás, bizonyos csoportok teljes kimélete és kikerülése, másoknak pedig a kiméletlen és méltánytalan megterhelése. A nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárok egy része tényleg a hadiállapot és megszállottság keservét szenvedti át, anyagi kárral súlyos bitva. Ha itt is az egyenlőség elve vitetik keresztül, a lelki, fizikai és anyagi teher sokfelé oszlik és enyhül.

Eckhardt Tibor denúciálta Wildet

Két érdekes interpelláció a magyar nemzetgyűlésen — Korlátozzák a parlamenti felszólalások időtartamát

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlésen ma interpellációk napja volt, s azt főként az a körülmény tette még érdekesebbé, hogy Eckhardt Tibor két felszólalásban is foglalkozott az ébredők és a fajvédők puccszándékairól elterjesztett hírekkel. Nem takarékoskodott, apró, érdekes leleplezésekkel sem, amelyekkel Wildet a fajvédők vezérét igyekezett sötét színben feltüntetni.

Mindjárt felszólalása elején kijelentette, hogy

a fajvédők semmiféle puccskísérettel sem foglalkoztak,

a műpuccsoknak azonban Wild a szerzője Apor Viktorral együtt, akit a vádmorsó miatt elbocsátottak. Azután jegyzőkönyvet olvas fel, amely arról szól, hogy Románia annak idején kalandos tervekkel foglalkozott.

Felkiáltások jobbról: Kár ilyet idehozni! Eckhardt nagy zajban folytatja beszédét s kijelenti, hogy természetesen ezeket az állításokat senki sem veheti komolyan. Interpellációját azzal a kérdéssel fejezi be, hogy hajlandó-e a kormány Wild és társai ellen a felolvasott jegyzőkönyvek alapján bűnvádi eljárást haladéktalanul megindítani?

Rakovszky belügyminiszter azonnal válaszolt Eckhardt Tibor interpellációjára, s válaszában megállapítja, hogy Eckhardt beszéde azt a látszatot keltette, mintha a kormánynak valamilyen köze volna az ügyhöz. Kijelenti, hogy a dologról most hall először, jártak ugyan nála kalandos mesékkel, de azokkal, mint komolytalan dolgokkal, nem foglalkozott. Végül kijelentette, hogy kész bármikor bíróság elé állani.

A budaörsi fegyverek

Eckhardt Tibor második interpellációjában kijelentette, hogy az ébredők fegyverei ket a budaörsi napok idején kapták, de azt az utolsó darabig visszaszolgáltatták. Akkoriban az ébredők polgárőrségi rendfentartó szolgálatot teljesítettek, s

ha valaha puccscéljuk lett volna, azt könnyen végrehajtották volna

A belügyminiszter erre az interpellációra is azonnal válaszolt, s kijelentette, hogy az ébredők a kommün bukása után nemzetsédelmi osztály felállítására már kaptak fegyvereket, mert a városban tényleg rendfentartó szolgálatot teljesítettek, de fegyvereket visszaadtak.

Meg akarja idézni a földmívelésügyi minisztert a nemzetgyűlés

A mai ülésen egyébként Szakács képviselő interpellációjával kapcsolatban érdekes incidens történt. Az interpelláció a földmívelésügyi miniszterhez szólt, a földbirtokreform végrehajtásáról, s Szilágyi azt indítványozta, hogy a távollevő földmívelésügyi minisztert a ház azonnal idézze maga elé, hogy válaszoljon az interpellációra. Szilágyi indítványa felett hosszabb vita indult meg, amelyek az a közben beérkezett jelentés szakított félbe, hogy az új földmívelésügyi miniszter éppen eskütelételen van a kormányzónál. Szilágyi vissza is vonta az indítványt, mert az úgy tárgyalanná vált.

A házszabályrevízió

Politikai körök érthető érdeklődéssel fordulnak a parlament házszabályrevíziós bizottságának most folyó tárgyalásai felé. A bizottság most foglalkozik a beszéd-idők korlátozásáról szóló szakaszokkal, s a bizottság tagjai közül többen, köztük Apponyi is, agályosnak tartották a beszédek időbeli korlátozását. A szakaszokat a bizottság végül is hosszabb vita után Rassay Károly pártoló fel szólalása után elfogadta, mert a beszédidő korlátozása a világ minden parlamentjében érvényben van.

Bethlen miniszterelnök is felszólalt a vita során s hangsúlyozta, hogy semmiképpen sem egyezik bele abba, hogy az ország lehiggadni készülő közhangulatát megfélemlítő házszabályok útján újból a szélsőségek felé tereljék.

A vitát holnap folytatják.

Magyarország résztvesz a Dunakonföderációban, ha Erdély és a Felvidék cserébe autonómiát kap

Benes külügyminiszter diplomáciai mesterkedései kudarcot vallottak

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A készülő Dunakonföderációban egyik legfontosabb szerepet Magyarország játsza és ezért most, amikor a kérdés mindinkább előtérbe nyomult, igen aktuális és nagyjelentőségű az alábbi nyilatkozat, amelyet egy előkelő magyar külpolitikus tett a Brassói Lapok munkatársának Magyarország konföderációs feltételeiről:

— A dunamenti államok együttműködésének szükségét már akkor állapították meg amikor Párisban az összeomlott osztrák-magyar monarchiát feloszlották területileg a környező új államok közt. A versaillesi és trianoni békeszerződések ugyanis ajánlják Ausztriának, Csehszlovákiának és Magyarországnak egy szoros hármasság gazdasági szövetség létesítését, mint aminek szükségét abban mutatkozik, hogy e három most külön tagolt ország évszázadokon át összekapcsolt gazdasági egészet alkotott, egymást kiegészítette és mai berendeződése is úgy van megépítve, hogy egyik terület se tudja függetleníteni magát az elszakítottaktól.

— Csehszlovákia Magyarország elleni hajsziája lehetetlenné tette a konföderációs közeledést. Ennek súlyos kihatást az összes közép-európai országok megéreztek egyrészt a mindegyik államtele feletti uralkodó borzasztó depresszióban, másrészt abban hogy

Magyarország szerencsés geográfiai helyzetét nem lehet figyelmen kívül hagyni egy kelet-nyugati kereskedelmi áramlatban

És mert Magyarország ma is olyan terület, amely földrajzi fekvésénél, kiépített vasúthálózatánál és főképpen fontos Duna-utjánál fogva természetes centruma és összekötő területe Nyugateurópa, Keleteurópa, illetve a Közelkeletnek — és ezt a hivatását védelmi, kulturális és gazdasági tekintetben csaknem egy évszázadig be is töltötte! — ezért semmiféle dunamenti gazdasági államkonföderáció nem maradhat.

— A konföderáció elbujtatott gondolatát végre is fel kellett vetni megint, mégha olyan atlátszó diplomáciai manőverek után is,

amint azt Benes dr. cseh külügyminiszter tette a genfi népszövetségi ülésekkel kapcsolatban. A manővert leleplezték, de Csehszlovákiának most már fontos létkérdése, hogy a konföderáció megépüljön, hiszen a nyugati piacokról végleg kiszorultak produktumai Amerika, Anglia, Franciaország, és ujjában Németország tulprodukcója miatt, viszont a már megízelt keleti piacok felé se tudna versenyképesen eljutni Románián, vagy Ausztrián és Olaszországon át csinált drága kerülőkön.

— Benesnek tehát meg kell építeni a konföderációt, azaz: Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország, Jugoszlávia, Bulgária és Románia gazdasági államközösségét és most ez a fontos neki, hogy: először Csehszlovákia jusson ebben az államközösségben a vezető és irányító szerepéhez, és másodsor, hogy

Magyarország a konföderációért minél kevesebbet követeljen.

— Meg kell állapítani, hogy Benes dr. fanatikusabb cseh sovínista, mint egoista. De azt is meg kell állapítani, hogy tudja, hogy állama érdekeit csak ő, a minden célravezető eszközt szegényen és lelküismeretfurdalás nélkül használó diplomata képviselheti legeredményesebben, bár külpolitikai befolyása a változott viszonyokkal ugyiszólván

egészen megrendült.

Benes tehát »tisztelő« látogatásra készül Bécsbe, pedig tudvalevő, hogy éppen Bécs az a hely, amely legkellemetlenebb neki. Legtöbbi népszövetségi játéka is például Bécsbe leplezte le. Am Bécs az a hely is, amely a legbarátságosabb viszonyt tartja fenn Budapesttel és így rögtön látszik, hogy Benes az osztrák kancelláron át Magyarországot keresi konföderációs sürgetésével.

— Pedig Magyarország nem játszik a diplomácia titkos kártyáival. Minden államközi megegyezést Magyarországból kezdtek el a szomszéd országokkal, minden ideusított ellenőrzésnek teljes ellenőrzési szabadságot adtak ilt. A Dunakonföderáció dolgaiban is számtalan hivatalos és társadalmi nyilatkozat hangzott el, amiknek lényege az, hogy

Magyarország nem idegenkedik saját érdekei miatt sem a konföderáció gondolatától,

a gazdasági államközösségben szívesen részt vesz ugyanazon jogokkal és ugyanazon kötelességekkel,

ha Románia megadja Erdélynek és Csehszlovákia a volt magyar Felvidéknek a népek kiegyenlítő-dése érdekében követelt politikai, gazdasági és kulturális autonómiát.

— Orvendetes, hogy Románia nem idegenkedik ettől a követeléstől, sőt Bukarestben már a kérdés mérlegelésének olyan stádiumában vannak, hogy meghívást küldtek a kérdésben közreműködő külpolitikuskunknak

felhivatalosan, hogy vele a magyar felfogást és Románia érdekeit összeegyeztető előzetes beszélgetést kezdjenek. Ennek az előkészítő beszélgetésnek az lesz a lényege, hogy Erdélyt miként lehessen a román királyság fennhatósága alatt különhatártól autonóm területté átszervezni.

— Benes dr. kerülgető politikája meddő kísérlet arra, hogy a konföderációs magyar feltételeket áthidalja. Magyarország közvéleménye és hivatalos politikája meg van győződve arról, hogy hosszú százados hivatását most is teljesítenie kell minden nép szabadsága és kulturfejlődése érdekében.

(r. o.)

Ötven százalékkal emelik a köztisztviselők fizetését

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A tegnapi minisztertanács — amint azt a Brassói Lapok is közölte — Bratianu Vintila pénzügyminiszter bejelentette, hogy abból a hárommilliárd feleslegből, amelyet sikerült a költségvetés bebecsmpésznie, a köztisztviselők fizetését óhajta rendezni. Illetékes helyről nyert értesülés szerint a pénzügyminiszter a fizetésemelést január elsejétől kezdődőleg tervezi s annak mérvét a köztisztviselők és a tanügyi személyzet számára ötven százalékbán, a bírósági és katonai tisztviselők számára harminc százalékbán fogja megállapítani. A vasúti sok fizetésemelése harminc és ötven százalék között fog ingadozni.

Heinrich Ferenc megszervezi a magyar szabadelvű pártot

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A napokban avatták fel a nemzeti polgári párt országos körét. Ezt az alkalmat Heinrich Ferenc arra használta fel, hogy zászlót bontson, s beszédében a liberális gondolkodású polgárság tömörülésének szükségességét hangoztatta. Szerinte ennek a célnak a legmegfelelőbb volna az országos szabadelvű párt megalakítása, amelynek programja a keresztény erkölcs, a nemzeti érzék, a felekezeti béke és szabadság megvalósítása a jogegyenlőség alapján. Felhívta Ugront, Rassayt és Bárczyt, hogy csatlakozzanak az új párthoz. Ezek csatlakozásukat be is jelentették.

Szerbia felmondta a görög-szerb szerződést

ATHEN. (Brassói Lapok tudósítójától.) A görög kormány hivatalosan jelenti, hogy az 1913-ban kötött görög-szerb szövetséget a szerb kormány felmondta. A jelentés közli azt is, hogy a két kormány újabb szerződés megkötéséről tárgyal.

Korányi lesz a párisi magyar követ

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A budapesti lapok értesülése szerint Korányi Frigyes a kormányzó legközelebb párisi követévé nevezi ki.

Az új osztrák kormány nem tér el Seypel politikájától

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az osztrák kormányváltozás nem keltett nagyobb politikai emóciót, s Rameknek kancellarrá történt megválasztása sem rendszer, sem pedig külpolitikai kurzus változást nem jelent. A régi kormány tagjai jórészt résztvesznek az új kormány munkásságában, s ez elég garancia arra, hogy Ramekék azon a csapáson haladnak majd, amelyet Seipel nyitott meg. Ezt a kurzust még az sem változtatja meg, hogy a nagynémetek résztvesznek a kabinet aktív munkájában, s maga Mataja, az új külügyminiszter is kijelentette, hogy nem tér el elődjének külpolitikájától.

Az új kormány a következőképpen alakult meg: kancellár Ramek, alkancellár és igazságügyminiszter Waber (nagynémet), külügy: Mataja, pénzügy Kerzsoe-Ahrer, nép jólét Resch, közoktatás Schneider, mezőgazdaság Buchinger, hadügy Vaugoin (mindnyájan keresztényszocialisták), kereskedelemügy Schneriff (nagynémet).

Ramek az új kormánylistát ma terjesztette a nemzetgyűlés elé, amely egyszerű szavazással az új kabinetet megválasztotta.

A szavazáson a kormányra kilencvenegyen, a kormány ellen halvanan szavaztak.

Az erdélyi róm. katolikus egyház nem engedi elvenni autonómiáját

Majláth Gusztáv püspök vigasztaló szavai Erdély magyar népéhez
Béldi Kálmán grófot kibuktatták az igazgatótanácsból

A kolozsvári státusgyűlés impozáns lefolyása

(A Brassói Lapok munkatársától.) Ma zajlott le Kolozsváron a róm. kat. főgimnázium disztermében a római katolikus státus évi közgyűlése, amelyen a katolikusok egyházi és világi képviselői impozáns számban vettek részt. Az előnői pódiumon gróf Majláth Gusztáv Károly püspök a státus egyházi, báró Jósika Gábor és Macskássy Pál a státus világi elnökei és Incédi Jocksmann Ödön tiszteletbeli előadó foglaltak helyet.

A gyűlést gróf Majláth püspök nyitotta meg, aki üdvözölte a megjelenteket.

— Ami fáj nekünk — mondotta a püspök — azt a mult héten elmondtam a szenátusban és jólesett tapasztalnom, hogy felszólalásom kellő méltánylásra talált. Ma vigasztalót szeretnék mondani elnöki megnyitómiban, azért, hogy a közgyűlésről mindenki szebb, boldogabb és békésebb jövő reményével távozzon otthonába. Az első ami vigasztal, hogy ennyien vagyunk, akiket a kölcsönös becsülés és szeretet közös munkára lelkesít. A másik vigasztaló tünet az, hogyha végigtekintek papjaink, tanáraink és tanítóink hosszú során, átérzem, hogy a vezetésükre bízott néppel mennyire kitartanak a hitvallás és az iskola mellett. Nem csekély vigasztalásomra szolgál az a körülmény is, hogy a legutóbbi bucaresti utam alkalmából jóindulatot és megértést tapasztaltam a vezető politikusok részéről. Így a miniszterelnök, akivel éppen a trónteremben találkoztam, a szenátus választfeliratának átadásánál, jóindulatulag biztosított róla, hogy a kormány gondoskodni fog a mi katolikus árváinkról.

Ez alkalommal azt is kilátásba helyezte Bratianu Jonel kormányelnök, hogy a szegény árvaház bennünket oly súlyosan érintő elvesztése békés megegyezés útján lesz elintézhető.

A kultuszminiszter sajnálatát fejezte ki előttem a törösvári templom elvétele miatt. Az ügyben nem volt kellőleg informálódva, de miután ismeri a helyzetet, hajlandó visszaadni a templomot eredeti rendeltetésének. A közoktatásügyi miniszter pedig azt a kijelentést tette, hogy

az új törvényjavaslattal iskoláink sorsa és további működése méltányos és szilárd alapon fog nyugodni.

A belügyminiszterium vezetésével megbízott államtitkár pedig, aki minden egyes alkalommal megértést mutatott sérelmeink iránt, legutóbb elrendelte, hogy az iskolákban és a kórházakban működő apácák, amennyiben honosságuk még nincsen rendezve,

semmiféle zaklatásnak ne legyen kitéve,

mert — ugymond — maga is tapasztalta, hogy az ország mennyit köszönhet ezeknek az áldott lelkeknek.

Hálásan emlékezett meg még a püspök a külügyminiszterről is, aki a szená-

tusban elhangzott igaztalan vádakkal szemben védelmébe vette a katolikus papságot.

A közgyűlés ezután a pápának, a királynak és a kormány több tagjának üdvözlő táviratot küldött. Dr. Pap. Gusztáv a katolikus sajtóorgánum szükségét állapítja meg és tízezer lejt ajánl fel a katolikus sajtóalap javára. A közgyűlés elhatározza, hogy a státus-tanároknak, tisztviselőknek és szolgáknak 35 százalékkal fölemeli a fizetését. Ezután a státusgyűlés

tiltakozását fejezte ki a kormány sérelmes tanügyi rendelkezései miatt és a rendes érettségi vizsgálatok visszaállítását kívánja.

Követelik, hogy az állam az iskoláink számára állandóan megfelelő segítyt biztosítson és a katolikus státus tanárait az állami tanárokkal egyenlő elbánásban részesítse. Csiky Emil tízezer lejt ajánl fel a szegény tanulók segélyezésére. A jó példát többen követték.

Dr. Gyárfás Elemér ezután általános figyelem közepette beterjesztette határozati javaslatát, amely ünnepélyesen leszögezi, hogy

az erdélyi katolikus státus tántoríthatatlanul ragaszkodik autonómiájához

és az erdélyi katolicizmusnak ezt az évszázados bástyáját bármely oldalról jövő támadással szemben bátran és öntudatosan megvédelmezi.

A javaslatot az ülés egyhangú lelkesedéssel fogadta el. Délután 4 órakor megválasztották az új igazgatótanácsot, amelynek tagjai lettek az egyháziak részéről dr. Hirscher József, Zomora Dániel és Cimbalmos József, a világiak részéről dr. Gyárfás Elemér, Hevessy József, Urnánecz Jeromos és Tóth Balázs. A választások szenzációja az, hogy az igazgatótanácsból kibuktatták Béldi Kálmán grófot és helyébe Tóth Balázs székelyudvarhelyi tanárt választották be. Hír szerint a Státusgyűlés tagjai Béldi Kálmán grófot az Országos Magyar Párt intézőbizottságában tanusított magatartása miatt buktatták meg.

A közgyűlés a késő esti órákban ért véget.

Kiket küld a román kormány az utódállamok római konferenciájára

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az utódállamoknak legközelebb Romániában megtartandó konferenciájára a kormány Románia képviselőiben Lahovaryt, Románia olaszországi meghatalmazott miniszterét, dr. Hoscine, pénzügyminiszteri vezérigazgatót és Luca pénzügyi felügyelőt küldte ki.

Meghalt Fraknoi Vilmos

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar művelődésnek és benne a magyar történetírásnak nagy gyászja van. Meghalt Fraknoi Vilmos címzetes püspök, a kiváló történettudós, aki maradandó becsű művekkel gazdagította a magyar történelmi tudományt.

Fraknoi Vilmos, akit eredetileg Frankl-nak hívtak és zsidó családból származott, a nyitrai megyei Urményben született 1843-ban. Teológiai és bölcséleti tanulmányokat végzett a budapesti egyetemen és a vezérekorabeli kultúra ismertetésével fiatalon megnyerte a magyar tudományos akadémia száz aranyas jutalmát. Harminc éves korában a nagyszombati kat. gimnázium, majd hét évvel később az esztergomi papnevelő intézet tanára lett. Egy évvel később mint az akadémia második osztályának titkára Budapestre költözött. Itt csakhamar a Nemzeti Múzeum könyvtárosa lett, majd az akadémia főtákarának választották. Egyidejűleg nagyváradi kanonokká nevezték ki, később címzetes püspökké. Ezenkívül még több egyházi méltóságot és megbízást kapott és több jutalmat nyert. A Kisfaludy Társaság pedig tagjának választotta.

Fraknoi rendkívül sokoldalú és nagyértékű munkásságot fejtett ki, különösen a Hunyadiak korának feltárásával. Kiemelkedő munkái: Hunyadi Mátyás király élete. Mátyás király levelei, a Hunyadiak és a Jagellók kora, Werbőczy István életrajza, Pázmány Péter és kora, II. Rákóczi Ferenc vallásos élete és munkái, Martinovics és társainak összezsekesküvése.

A magyarországi római történelmi kutatórások nyomozására Rómában a saját költségén történelmi intézetet alapított és külön művészhatat létesített, ahol több művészek műtermét, ösztöndíjat, és jelentékeny megbízásokat kaptak.

A világnáboru folyamán és az utóbbi években is mind odahaza, mind a külföldön, főképp Olaszországban nagy propagandát fejtett ki a magyar név és a magyar érdekek védelmére.

A 81 éves agastyán egyetlen vágya volt, hogy belejezz a magyar tudományos akadémia száz éves történetének megírását, de ebben betegsége és halála megakadályozta. A múlt héten még sétát tett a Vöröskereszt-kórházban, ahol ápoltak, de szombaton komplikáció állt be és eszméletét is elvesztette. Azóta ugyszólva csak percekre tért magához. Bérlakja, melyet régóta hordozott, semmi reményt nem nyújtott felgyógyulásához. Bécsi rokonai magukhoz kérték, de az ősz főpap, aki maga is reménytelennek látta állapotát, azt izente, hogy hazája földjén akar meghalni.

Ott halt meg a híres történettudós csütörtökön délután egy órakor és ott is fogják eltemetni Budapesten, a részvét, elismerés, hála, méltó jeleivel. Fraknoiban a magyar tudomány és közélet legkiválóbb munkásának egyikét veszítette el.

Műét helyett fehérje-b. kebelekezéssel kezelik a gyomorfekélyt

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Boss berlini belgyógyász-tanár vezetésével tíz év alatt négyszer gyűltek össze a világ gyomorspecialistái tudományos kérdések megvitatására. Magyar részről többek között dr. Szerb Zsigmond és Eifer egyetemi tanár vettek részt ezeken az összejöveteleken. A legutóbbi ilyen gyűlés most volt Berlinben, ahol határozatilag kimondták, hogy az intenzívebb tudományos működés elősegítésére nemzetközi egyesületet alakítanak.

A berlini gyűlésen részt vett és előadást is tartott dr. Friedrich László szanatoriumi főorvos, aki a Brassói Lapok munkatársával a következőkben ismertette az összejövetel tudományos eredményét:

Gyakorlati eredményeit tekintve legérdekesebb volt Schmidt prágai professzor előadása az emésztőszervek protokinkezeléséről, fehérjék bekebelezése útján. Ezen az úton nemcsak az elhízást és krónikus bél bajokat lehet gyógyítani, hanem a gyomorfekélyt is, ennek a rendbehozatalához ilyen módor.

n ncs szükség operációra.

Különböző tudományos vélemény a gyűlésen, így Haberer insbrucki és Zweig bécsi professzoroké általában a gyomorfekély operálása ellen nyilatkoztak. Mind a ketten a belgyógyászati kezelést vélték célszerűnek és ha már feltétlenül szükségesnek látszik a műtét, azt véleményük szerint feltétlenül belső terápiának kell megelőznie.

Az Eskütt-pör főtárgyalásán felolvasták Nagyatádi vallomását

Eskütt Lajos ráerőszakolta magát Nagyatádira

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A budapesti törvényszék tegnap délután folytatta az Eskütt-ügy főtárgyalását. A tárgyalás megkezdése előtt Eskütt ügyvédje bejelentette, hogy Eskütt nem jelenhet meg a tárgyaláson, mert megbetegedett. A törvényszéki orvos megvizsgálta Eskütt egészségi állapotát és megállapította, hogy Eskütt megjelenhet a tárgyaláson, mire este hét órakor felvezették cellájából.

A bíróság legelőször Nagyatádi 1921-ben tett vallomását olvastatta fel. Ebből kiltunt, hogy Eskütt Nagyatádi mellett csupán a pártügyeket intézte, a miniszteriumban semmi funkciója nem volt és ha a miniszter tudtán kívül ilyen minőségben szerepelt, ez tisztán egyéni akció volt.

Ezután Eskütt Lajos kihallgatása következett. Az elnök arra a kérdésre, hogy bünyösnek érzi-e magát, Eskütt nemmel felelt, majd kijelentette, hogy mindaddig megtagadja vallomását, míg saját levelezésébe nem tekinthet be és ügyvédjével nem érintkezhetik, mert olyan dolgokat akar elmondani, amilyeneket eddig még nem mondott el. és eze ket meg akarja tárgyalni védőjével.

Elnök: Szóval nem vall?

Eskütt: Nem.

Erre az elnök Esküttnek a rendőrség előtt tett vallomását olvastatja fel. Eskütt ebben a vallomásában előadja, hogy öt millió korona folyt be a kezéhez pártcélokra. Többen — mondja vallomásában — nagy összegeket ajánlottak fel kiviteli engedélyekért és mikor ezt jelentette Nagyatádnak,

felháborodással utasította vissza, sőt mikor megismételte ezt, elbocsátását helyezte kilátásba

a miniszter. A malmok is több ízben ajánlot tak fel a párt céljaira nagyobb összegeket, de Nagyatádi mindig elutasította, majd szigorú tilalmat adott ki, hogy kiviteli ügyekben bárkit is — kivéve a minisztereket és közéleti előkelőségeket protezsáltjait — bebo csásson hozzá. Eskütt a protekciós kérvények közé

olyanokat is becsempészett, amelyekért pénzt kapott, mert Nagyatádi megbízott benne.

Kik a kijárók?

További vallomásában felsorolja azokat a képviselőket, akik kijárók voltak, így ki-

viteli ügyekben gyakran fordultak meg a miniszteriumban Zákány Gyula, Zeőke Antal képviselők, Pásztor, Benkő, Szalánczy és Barca miniszteri tanácsosok és Marsalkó államtitkár, akik liszt, cukor, ló marha és más kiviteli engedélyeket kértek.

Az elnök ezután Esküttnek a vádtanáchoz intézett beadványát ismertette. Ebben Eskütt elismerte bűnösségét és azt mondotta, hogy ő csak bűnsegéd, mert Nagyatádi tudtával és beleegyezésével panamázott. Elmondotta, hogy akarták szanatóriumba dugni, majd külföldre utaztatni.

A tárgyalás végén Földes Gyula Eskütt hivatalból kirendelt védője bejelentette, hogy lemond Eskütt további védelméről, mire a védelmet Weiss Odön dr. Eskütt régebbi védője vállalta. Weiss Odön dr. mikor elfoglalta helyét, bejelentette, hogy Eskütt Lajos vallani kíván.

A tanákhallgatások

Az első tanu Mayer János földmívelésügyi miniszter volt, aki Nagyatádi alatt a földmívelésügyi államtitkári széklet töltötte be. Mayer elmondja, hogy Eskütt nem tartozott a miniszterium státusához, vele hivatalosan nem érintkezett, de tudja, hogy

Eskütt ellen panaszok merültek fel

és ő maga is óvta Nagyatádit attól, hogy továbbra is szolgálatban tartsa. Eskütt ellen — mondotta — már a közéleti miniszteriumban névtelen feljelentések történtek.

Eskütt: Tudja-e nagyméltóságod, hogy Nagyatádnál párttitkári teendőket végeztem? Mayer: Nem tudom, csupán azt tudom, hogy önnek volt feladata a vidéki feleket fogadni és utbaigazítani.

Eskütt: Tudja-e miniszter ur, hogy Nagyatádit hivatalos útjain én kísértem el?

Mayer: On ráerőszakolta magát Nagyatádira.

Mayer ezután még elmondja, hogy a miniszteriumból

kitiltotta Tömöri Angelát.

mert nagyon sok panasz érkezett hozzá, hogy bizalmas viszonyban van Eskütt-tel. A védő kérdésére elmondotta Mayer, hogy Esküttnek az apja derék kisgazda és jó ismerőse volt az elhunyt Nagyatádnak, aki az iskolákat végzett fiut szívesen alkalmazta a pártban, ahol fizetést nem kapott.

A tárgyalás folyik.

Férfi és feleség, akik kölcsönösen halottnak hitték egymást

Hogy jut feleséghez a jóbarát?

LUGOS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Krassószörény megye Orményes községből a háboru kitörése alkalmával harctérre vonult egy fiatal gazda, Todoran József. Fiatal felesége hagyott itthon maga után, akit egy pár hónappal a háboru kitörése előtt vett el feleségül. A forgandó szerencse úgy hozta magával, hogy Todoran mindjárt a háboru elején orosz fogságba került, ahonnan egyremásra küldözgette haza fiatal feleségének szerelmes és bánatos leveleit. Todoránné hűségesen és szorgalmasan válaszolgotott ura leveleire. Egyszer azonban, alig pár hónap múltán elmaradtak a feleség levelei. Ezek helyett szomorú levelet kapott az orosz fogságban Todoran József. Azt írta neki hazulról

egy régi jó barátja,

„Cerneanu Demeter, hogy meghalt a menyecske. Még a halotti anyakönyvi kivonatot is elküldte Todoránnak az igazság kedvéért.

Szegény Todoran viselte egy darabig a fogság és az özvegyiség kétszeres szomorúságát. Szíve azonban vigasztalás és szerelgetés után vágyakozott. Levetette hát lelkéről az özvegyi gyászt és feleségül vett egy orosz menyecskét. A fogság hosszú éve alatt alaposan meg is szaporodott a Todoran familia Oroszországban. Hat gyermekük született.

Nemrégiben elindult Todoran a feleségével, meg a hat gyermekével messzi Oroszországból a kies krassószörényi falucskába, ahol, úgy vélté, a régen üres hajlék nagyon várja már a gazdáját a tiszteendő távollét után. Nagy volt azonban a Todorán meglepetése, amikor holtnak hitt feleségét viruló

jó egészséggben találta az üresnek vélt fészekben. Todoránné is elsápasztotta az ijedelem, mikor felismerte urát a hazatérben. Nem tudták, sirjanak vagy örüljenek. Hiszen ha az orosz asszony nem állna ott tágranyított szíjű csodálkozásával, meg a hat gyermekkel.

Ami ezután következik, az már a találkozó »halottak« kimagyarázkodása, amiből minden kiderül, de hiába és későn. Az ál jóbarát, Cerneanu

hamis halotti bizonyítványt

küldött Todoránnak a felesége haláláról s viszont Todoránnak is mutatott fel hamis írást a férje haláláról. Az asszony gyászolta a »fogságban halt« urát egy darabig, azután — az ő szíve se volt kőből — meghallgatta a Cernea szerelmi kérését és feleségül ment hozzá. Cernea azonban nem élvezhette sokáig a furfangosan szerzett menyecskét, meg a vagyonkát, mert nemsokára elvitte valami betegség. Todoránné tehát már másodszor is özvegyen maradt és ime, most sül ki, hogy mégse özvegy.

Jogászörökben kíváncsian várják, mi lesz ennek a szokatlanul bonyodalmas házassági tragikomédiának a megoldása.

KOPENHAGA. A lapok értesülése szerint a Kaukázusban éhínség és pestis dúl.

LONDON. A Macdonald kormány távozása előtt a Zeppelin-műveknél az eddigi léghajóknál háromszorta nagyobb mamul-léghajókat rendelt százötven utas számára. Egy léghajó ára hétszáz ezer font-sterling.

CALAIS. Smith kanadai sportember a La-Mancheon evezőcsónakkal átkelt.

Bukarestben másfél méter magasan áll a hó

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A fővárosban két nap óta szakadatlanul havazik. Csütörtökön délutánig Bukarest uccáit már másfél méteres hó borítja, a külkeken pedig Cotroceniben, Lupeasában kétféle méteres hóréteg fekszik. A közlekedés a fővárosban teljesen megakadt, a villamosok megálltak, a bérkocsi csak a Calea Victoriei hajlandó utast vinni, mert a mellékúccák felé a hótömeg teljesen elzárta az utat. A külvárosokban a házak kapui teljesen hó alá vannak temetve, úgy, hogy a lakók a házakban bent szorultak. A temetkezési vállalatok

képtelenek a halottakat a temetőbe szállítani,

s temetésről egyelőre szó sincs Bukarestben.

A havazás délután és az est folyamán szakadatlanul tart, s félő, hogy ha még néhány óra hosszat havazik, az élet lúktelése teljesen megáll a fővárosban.

A vidékről szintén óriási hóeséseket jelentenek. A legtöbb regátbéli vasúti vonalon megszűnt a forgalom. A telefon aránylag még elég jól működik, a vezetékek azonban a feltornyosodó hótömegek minden pillanatban szakadással fenyegetik.

Ongyilkossági járvány Szabadkán

Két hét alatt tízen akasztották fel magukat

SZABADKA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az ongyilkosságok egész sorozata játszódott le a legutóbbi két hét alatt Szabadkán. Az első eset körülbelül két héttel ezelőtt történt. A vasárnapi mise után csakhamar elterjedt a hír, hogy egy Tumbász Simon nevű jómodú földmivesember egyetlen fia felakasztotta magát és meghalt. Másnap Eperjessy Márton volt gazda iszt velett véget önkézzel életének. Az ongyilkosság neme ezáltal is akasztás volt. Ennél az eselnél az emberek már suttogni kezdtek, egyesek valami boszorkányságot emlegettek, az intelligencia tömeges amerikai párbajról beszélt. A harmadik nap meghozta a harmadik esetet és ettől kezdve átlag kétnaponként történt egy-egy ongyilkosság.

Mindenesetre gondolkodásra ad okot, hogy az áldozatoknál, akik valamennyien felakasztották magukat, egyetlen sor írást, vagy bucsulevelet sem találtak, amely ezt az ongyilkossági járványt megmagyarázta volna. A tízedik áldozatot, egy Sebestyén János nevű tizenéves kis suszterinaszt, legnap temették el.

A hatóságok és orvosok teljesen tehetetlenek a tömeges ongyilkosságokkal szemben.

Nem hamisítvány a Zinovjev-levél

Anglia véget vet a bolsevik propagandának

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Zinovjev levél eredetiségének megvizsgálására már a választások idején bizottságot küldtek ki, ez azonban munkálatait a választások befejezéséig nem végzhette be, s a levél hamis vagy valódi volta nem befolyásolhatta a választások eredményét.

A bizottság most végzett munkájával, s jelentéséből a kormány igazolva látja a levél valódiságát. Baldwin kormánya most elhatározta, hogy a bolsevik propaganda-nak Angliában véget vet, s egyben választásgyűléket intéz a szovjetkormányhoz, amelyben hangsúlyozni fogja a szovjet propaganda megszüntetésének szükségességét.

Az erdélyi unitáriusok püspöke is Ugront öhajítja elnöknek

Ferenc József püspök nyilatkozik a Brassói Lapoknak

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok munkatársától.) A Magyar Párt intézőbizottságának legutóbbi ülésén diadalmasan kerültek ki azok, akik az egység mellett foglaltak állást és nem hallgattak az egyes lapok rendbontó törtételeire. Tegnap lapunkban Majláth Gusztáv Károly püspök az erdélyi katolikus-ság feje, történelméről azok ellen, akik mindenáron Bernády Györgyöt öhajítják az elnöki székbe ültetni, ma pedig Ferenc József, az unitáriusok kiváló, ősz, püspöke tett ilyen tendenciájú nyilatkozatot a Brassói Lapok kolozsvári munkatársa előtt:

— Egyetlen kötelességünk van, aminek minden magyar ember lelkét el kell töltenie, mondta Ferenc József püspök, s ez az, hogy

feltétlenül és minden áron meg kell oriznunk az egységet.

Annyi ellenséggel és oly sok világnézeti

ellentéttel kell ma megküzdenie a pártnak, hogy a sikeres harcok érdekében mulhatatlanul fontos a Magyar Párt belső egységének megóvása. Ezért bünt követnek el azok az urak, akik a széthúzás csóvját vetik a párt életébe. Olvastam a Bernády mellett nyilatkozó tisztes neveit, mindenkinek jogában áll véleményét nyilvánítani, nem helyes azonban, hogy véleménynyilvánításukkal másokat támadjanak.

— Nem voltam ott az Intéző Bizottság ülésén, véleményemet püspöklársaim nyilvánították, de ha ott lettem volna,

feltétlenül Ugron István mellett szavaztam volna.

— Brassóba sem megyek el, de ha a Magyar Párt többsége Ugront emeli az elnöki méltóságba, az erdélyi unitárius egyház nevében örömmel üdvözlölni fogom.

Egy vasutast kidobtak az állásából és hat hónapra is elítélték

Ráolgták, hogy meglagadta a szolgálatot

CSIKSZEREDA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Többször megemlékeztünk már lapunk hasábjain a CFR-nek arról az elhibázott politikájáról, melynek elveihez híven egymásután cseréli fel a régi, képzelt magyar állomástönköket egy-egy rövidebb-nosszabb tanfolyamot elvégzett regáti fiatalemberrel. Ennek a politikának áldozata Tatár Mihály, volt csikszentmihályi állomástönk, kinek kálváriája a brassói hadbíróság tárgyalásán nyert szomorú befejezést.

Tatár Mihály hivatalában még a múlt év nyarán megjelent egy pattogóhangú, fiatal regáti vasutas, aki kijelentette, hogy az üzletvezetőség legújabb rendelkezése szerint mártól fogva ő ott a főnök és felszólította Tatárt, hogy lakását azonnal ürítse ki és adja át neki, mert felesége kinn a kapuban vár a beköltözésre.

Tatár eleinte azt hitte, hogy az idegen hadonászó fiatalember örült, majd mikor az makacsul ragaszkodott a lakás és a főnöki hivatal átadásához, kijelentette, hogy az üzletvezetőség írásos rendelkezése nélkül nem hajlandó a fiatalember követeléseit teljesíteni. Ezért táviratilag kérdést intézett az üzletvezetőséghez, hogy felvilágosítást kapjon a homályos ügyben. Az üzletvezetőség táviratban értesítette az állomástönköket, hogy azonnal egy inspektort küld ki a dolog felvilágosítására és kedvező elintézésére.

Az inspektor másnap valóban meg is érkezett, s mután a két főnököt kihaligalta, előmutatta az üzletvezetőség írásbeli rendelkezését, amelyben a regátból jött tisztviselőt nevezi ki a csikszentmihályi állomás főnökévé. Együttal Tatárnak átadta az alábbi állomástönökké való kinevezését. Ez az Almad egy régi hadi kiterő, csak egy kis örház az állomásépület, amelynek addig minden teendőjét egy közönséges vasúti őr látta el. Tatár ki is jelentette az inspektornak, hogy

a kapott utasításnak nem engedemeskedhetik,

mert ő magasabb képzettséggel rendelkezik s hivatkozott a MÁV-nál eltöltött 20 évi szolgálati idejére, valamint arra, hogy mindezt pontosan teljesítette kötelességét soha nem vétett a szabályzat ellen. Majd kérte az üzletvezetőséget, hogy juttassa vissza régi állomáshelyére, vagy adjon neki olyan főmást, ahová családját is magával viheti, mert az almadai dúlledő orszáiban nem áll rendelkezésére megfelelő lakás.

Az üzletvezetőség azonban nem volt hajlandó Tatár kérelmét teljesíteni és ezért több sikertelen tárgyalás után Tatár

bejelentette kilépését

a CFR szolgálatából. A CFR fel is mentette állásától Tatárt, ki családjával együtt a legnagyobb nyomorban tengette életét mostan-

ig, mikor egy idézés a brassói hadbíróságra szólította őt. A hadbírósági tárgyaláson megdöbbenve tapasztalta, hogy a CFR a szolgálat meglagadása címén fogja perbe, holott már régen felmentették állásától.

A per folyamán Tatár védelmével hivatalból egy brassói ügyvédet bíztak meg, ő azonban inkább Tatár ellen foglalt állást, úgy, hogy leginkább neki volt köszönhető a Tatár

hathónapi elzárásra való elítélése.

A szerencsétlen embert azonnal beszállították a brassói Fellegházba, s most ott szenved anélkül, hogy elítélésére törvényes alap lett volna. Tatár ügyvédje utján felebbezett az ítélet ellen.

A erdélyi cukorrépa termelők ért kezele

131 lej lesz egy mázsa cukorrépa

MAROSVÁSARHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A cukorrépa termelők szövetsége ma délelőtt tizenegy órakor a vármegye háza nagytermében Lázár Simon tordai sörgyáros elnökle alatt értekezletet tartott, melyen a megye gazdái, továbbá az aradi és bánási répa-termelők képviselői jelentek meg.

Lázár István megnyitója után az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnöke ismertette a helyzetet, majd határozati javaslatot olvasott fel, mely kimondja, hogy a jövő évi cukorrépa beváltási ára és a mindenkori cukor ára között összhangot kell teremteni.

Feliratot terjesztenek fel a kormányhoz, melyben az eddigi százalékos levonások törlésével a répa métermázsankénti árát 131 lejben kívánják megállapítani

Gróf Teleky Károly heves hangon kelt ki a marosvásárhelyi cukorgyár vezetősége ellen, mert nem képviseltette magát az értekezleten. Konkrét adatokkal hasonlítta össze a romániai és csehországi cukorgyárak helyzetét és megállapítja azt az óriási nyereségeltérést, mely a romániai cukorgyárak javára mutatkozik. Teleky gróf a cukortermelők érdekeinek megvédését,

a fokozottabb szervezkedésben látja

és a szervezkedés megindítására buzdítja az értekezletet.

Körösi Albert kijelentette, hogy a maga részéről egy vagon répa árával hajlandó a szerződés költségeihez hozzájárulni. Végül az értekezlet elhatározta, hogy a termelők szervezkedése érdekében élénk propagandát indít.

Nélkülözhetetlen minden magyar családnak

BRASSÓI LAPOK NAPTÁRA

Kapható mindenütt!

A BRASSÓI LAPOK ERDÉLYI HIREI

KOLOZSVAR

— Seveanu miniszter Kolozsvárra. Ma délelőtt érkezett Kolozsvárra Seveanu közegészségügyi miniszter. A pályaudvaron a városi és vármegyei notabilitások, valamint az országos orvosszövetség kiküldöttjei fogadták. A pályaudvarról a vármegyei házára hajtottak, ahol a miniszter résztvett az állami és közszolgálatban álló orvosok gyűlésén, amelyen kolozsmegyén kívül hat erdélyi megye százötven kiküldöttje vett részt. A gyűlésen az orvosok szervezeti és anyagi szerelmeiket tárták fel, s egyöntetűen követelték a hatósági orvosok vezetésének felelősségét. Seveanu miniszter holnap Nagyváradra utazik.

— Az erdélyi és bánági színészek szervezkedése. Ma délután egy órakor a kolozsvári Nemzeti Színház ülésterén kongresszusra gyűltek össze Erdély és a Bánág színészei. A kongresszus tárgysorozatán szerepelt az erdélyi és bánági színészek szindikátusa megalakításának kérdése az országos szövetség kebelén belül. A kongresszust Stanescu Tata nyitotta meg, s felhívta a színészeket, hogy válasszák meg a komitét. Hosszas tárgyalás után úgy határoztak, hogy egyelőre ideiglenes komitét választanak, a melynek feladata lesz, hogy előkészítse a végleges elnökválasztást. Az ideiglenes komitét elnökévé Pavel Constantint, a kolozsvári román opera igazgatóját választották meg, tagokul pedig két román és két magyar színészt. Megválasztották a fegyelmi bizottságot is, amelynek elnöke Stanescu Tata lett s tagjai egyenlő számban román és magyar színészek.

— Schiller dr. provokálta a lutheránus községi bizottság két magyar tagját. A lutheránus egyházközség nyolc tagú bizottsága a napokban ülést tartott, amelynek tárgysorozatán szerepelt a városi lista elleni felhívások letárgyalása. Az ügyvezető alelnök, Schiller dr., aki a szászok legintranszigensebb vezére, a gyűlést követő napon lovagias elégtételt kér két magyar bizottsági tagtól, az ülésen tett megjegyzéseikért. A dolognak nem lesz lovagias folytatása, mert a magyar bizottsági tagok addig nem hajlandók lovagias elégtételre, amíg a szebeni konzisztórium nem ad elégtételt a püspöknek a kötekedő ügyvéd kihívásáért.

— Piaci lopás. Ma délelőtt tíz órakor a piacon ismeretlen tettesek ellopták özv. Kovács Jánosné tárcáját, amelyben 3.700 lej volt. A nyomozás megindult.

TEMESVAR

— Új helyiséget kap a bánági autókлуб. A regatta helyiségeit a bánági autókлуб céljaira átalakítják. A munkálatok már megkezdődtek. Az átalakított helyiséget valószínűleg december első vasárnapján veszik át. A megnyitási ünnepségre a trónörökös is Temesvárra jön.

ARAD

— Arad kapta az új közigazgatási tanfolyamot. Köztudomású dolog, hogy az erdélyi községi és körjegyzők képzését és a már is fenyegető szükségességű utánpótlást szolgáló közigazgatási tanfolyamra, melyek közül a kormány az egyiket Fogarason, a másikat Lugoson engedélyezte, oly nagy számmal jelentkeztek felvételre a jegyzőjelöltek, hogy a megállapított létszám hamarosan betelése után mindkét jegyző tanfolyam igazgatósága tömegesen volt kénytelen a felvételre jelentkezőket visszautasítani. Egyfelől az a körülmény, hogy a jegyzői pályára készülő ifjak számai maradtak így ki az eddig engedélyezett két tanfolyamról, másfelől pedig a két tanfolyammal bíró város külső földrajzi helyzete hozta magával ezt a nagy aparátussal megindított mozgalmat, amit Arad város közönsége és a vármegye hatóságai a lugosi tanfolyam létszámanak betelése után néhány hét tel elzöttel kezdeményeztek egy új, harmadik jegyzőtanfolyam engedélyezése és Aradon elhelyezése érdekében. A nagyon is méltánylást érdemlő fenti körülményekre tekintettel a kormány engedélyezte a harmadik közigazgatási tanfolyamot is, melyek megszervezésével Arad megye közigazgatási hatóságait bízta meg a belügyminiszter és egyszersmind dr. Lázár A. aradmegyei szubprefektust nevezte ki az új jegyzőtanfolyam igazgatójává. Az új kurzus december elsején kezdődik meg.

LUGOS

— Egy nyugalomba kényszerített kisebbségi bíró ünneplése. Hirt adtunk lapunk legutóbbi számában azokról a legújabb nyug

díjazási rendeletekről, melyekkel a lugosi törvényszéknél néhány kisebbségi nemzeti-ségi bíró újabb nyugalomba vonulásra kényszerített a kormány. A múlt héten nyugalomba menesztett dr. Bock Bernát törvényszéki bíró, a polgári tanács elnöke tiszteletére meleg és meghitt hangulatu bankettel rendezett a lugosi törvényszék bírói kara és kényszerű nyugalombavonulás alkalmából az ügyvédi kamara tagjai, Bock Bernátot a hívei és barátai megható ünneplésben részesítették.

NAGYVARAD

— A semmitőlészék a bírák ellen. Petróczy Zoltán táblabíró, kit pár hónappal ezelőtt öt bíróval együtt rendelkezési állományba helyeztek, a semmitőlészék elé vitte ügyét, nyugdíjazását vagy végkielégítést kérve. A semmitőlészéktől erre a beadványra az a meglepő elintézés érkezett, hogy azt a semmitőlészék elutasítja, mert szerinte az igazságügyminiszter a beadványban is szereplő bírói rendtartás szerint járt el, midőn a bírakat rendelkezési állományba helyezte; a bírák egyébként a semmitőlészék szerint a pénzügyminiszterhez fordulhatnak nyugdíj, vagy végkielégítési igényükkel. Ez az elintézés érthető megdöbbenést keltett az érdekelt bírák körében, akik elhatározták, hogy sérelmükkel a szoborleleplezésre Váradra érkező miniszterekhez fordulnak, miután valamennyien nyomorban vannak, holott közülük többen, mint Petróczy is, harminc évnél hosszabb időn át teljesítettek szolgálatot.

— Tizenkét cég kötött bíróságon kívül egyezséget. A szatmári piacon a fizetéseketlen kereskedők bíróságon kívül bonyolítják egyezségeiket. Az utóbbi hetekben tizenkét cég kiegyeztetése folyt le sikerrel. Közük többen száz százalékra egy évi moratóriummal egyeztek meg.

— Negyven millió lej adóhátraléka marad erről az évről Szatmármegyének. Az elmúlt évekről Szatmármegyének körülbelül harminc millió lej adóhátraléka maradt. Ebből jelentékeny összeget behajtottak, de az ez évi adókiegészítésből annál kevesebbet. Előreláthatólag negyvenmillió lej adóhátraléka marad a megyének a jövő esztendőre.

— Barbeti Germano kényszer egyezséget kötött. Barbeti Germano edénygyáros két millió 106 ezer lej passzívával 68 ezer lej aktívával kényszer egyezséget kötött. Először husz, azután harminc százalékos kiegyezést ajánlott fel három havi kiegyenlítésre. Az ügyet a törvényszék ma tárgyalta. A hitelezők a felajánlott összegeket elfogadták.

— Enyhe lefolyású a vörhenyjárvány. A Brassói Lapok nagyváradai munkatársa beszélt Comsa főorvossal, aki kijelentette, hogy a vörhenyjárvány eddig még enyhe lefolyásúnak bizonyult és hogy mindent megtettek elfojtására.

A Turul-gyár kizárta összes munkásait

Nyolcszáz munkás kenyér nélkül

TEMESVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Turul cipőgyár ismert munkáskizárási esete nagyszabású munkásharcra fejlődött. A gyár igazgatósága ma felszólította a száznyolcvan sztrájkolót, hogy vegye föl a munkát, ellenkező esetben valamennyi munkást kizárja. Mivel a sztrájk erre az ultimátumszerű felhívásra sem szűnt meg,

ma délután az igazgatóság valamennyi sztrájkoló munkását elbocsátotta a gyár kölékéből.

Mire az üzem egészen megállott. A Turul cipőgyár konfliktusa — mivel a munkások szolidaritásos lettek — 800 munkást tett kenyértelenné. A gyárban történtek bizonyos tekintetben visszavezethetők a munkásság kebelében egyre mélyülő szakadásra, amely a szocialisták reguláris táborából egyre több hivat vonzott át a kommunisták ugynevezett egységes szervezetébe. A Turul-gyárban is két táborra oszlott a munkásság.

Erdekes, hogy a munkások ellenállási erejét egy munkásnő akarátán kívül fokozta s élesítette. Ez a nő egyik szervezetbe sem akart beállni, mikor pedig egyesek felhívították az egységes szervezetbe való belépésre, a munkásnő ezt megtagadta és a több-

— Sok a csavargó Nagyváradon. Ma éjszaka nagyarányu razzián a rendőrség re száznyolc gyanús egyént kísérték be. Ezek közül hetvenegy embert letartóztattak.

— Újból elnapolták a selyemcsempészek ügyének tárgyalását. A nagyváradai törvényszék mára tüzte ki a szalontai selyemcsempészek ismeretes bűnperének tárgyalását. A mai tárgyaláson azonban újból nem jelent meg tizenegy beidéztet tanu, ennek ellenére Nistor Virgil dr. ügyész kérte a tárgyalás megtartását, kijelentve, hogy a vád tizenegy tanujának kihallgatásához nem ragaszkodik. Andru Szevér és Zigre Miklós védők ezzel szemben a tárgyalás elnapolását kérték, mert a vádlottak a vádiratot ezidig még meg sem kapták, s az ellen kifogásokat sem nyújthattak be. Az ügyész és a védők replikái után a bíróság tanácskozássra vonult vizsgálta, amelynek végeztével az elnök kihirdette a bíróság határozatát, amely szerint a tárgyalást Barna Jenő vádlott védőjének igazolt távolmaradása miatt bizonytalan időre elnapolja. Egyben közölte az elnök, hogy a vádiratot a vádlottaknak a törvényszék kézbesítettni fogja.

NAGYKAROLY

— Eltűnt inasgyerek. Ifju Timár József egy nagykarolyi timármester tizenhat éves inasa, aki alacsony termetű, fekete haju és fekete szemű, tíz nap óta nyomtalanul eltűnt. A rendőrség körözteté.

SZATMAR

— A három öngyilkos nővér temetése. Megírtuk, hogy a Mátyás- király-utca 32 számú házában a rendőrség a szoba gerendájára felakasztva találta Osvát Mariska huszonhat éves, Osvát Juliska huszonhárom éves és Osvát Bözsi tizenkilenc éves árvaleányokat. A három leány, gyászruhában, fekete keztyűvel lógott a gerendáról, lábuk alatt egy-egy feldöntött szék. Mivel az életunt leányok jól jövedelmező szűcs mesterséget űztek, öngyilkosságukat nem követhették el anyagi gondok miatt; szerelmi csalódásról sincsen szó. Bár feltűnően szép leányok voltak, nagyon visszavonult életet éltek. Az öngyilkos testvérek pecsétetes levelet hagytak maguk után, amelyben temetésükre vonatkozólag intézkedtek. Végül kívánságuk szerint három üveges gyáskocsi szállította az érc koporsókat, mind egyiken öt-öt darab fehér élővirágkoszorú volt. A temetést ezekre menő résztvevőközönség kísérte. Az egész város erősen hatása alatt áll a hármass öngyilkosságnak. A halba menekült leányok öngyilkossága okát még mindig homály fedi. A legnagyobb valószínűség szerint édes anyjuknak egy évvel ezelőtti halála

szörös felszólításra gunyolni kezdte a teletlen munkásszervezeteket.

Felhozta a legutóbbi sikertelen sztrájkot, amelyért különben is nagy volt a munkásság elkeseredése. Így indult meg azok a fejlemények, amelyekből kifolyólag a csökönyös sztrájkolók s velük együtt az egész munkásság szenved.

A szocialista párt hivatalos lapjának, az Arbeiterzeitungnak állásfoglalása is érdekes. Amíg egyrészt elhamarkodottnak mondja a gyár igazgatóságának kizáró határozatát, mert szerinte az igazgatóságnak számos más útja-módja lett volna a száznyolcvan sztrájkoló ügyének békésebb elintézésére, viszont érthetetlennek és tapintatlannak mondja a munkásvezetőség nyakaskodását, mely nem törődve a konzekvenciakkal, nemsokára a nagy sztrájk után odáig jutatta a dolgot, hogy most 800 munkás kenyér nélkül az uccára került. Hir szerint a Turul gyárnak kész cipőkben óriási készlete van, amely hónapokra elegendő.

A gyáriparosok szövetségének elnöksége foglalkozott ezzel az ügyvel, és a Turul-gyár igazgatóságának eljárását jogosnak és indokoltnak minősítette. A munkások különben ma felkeresik a polgármestert.

késérítette el a tulzotian érzékeny lelkű leányokat, akik már anyjuk halálos ágyán kijelentették: Ne félj anyám, mi is utánad megyünk. Ongyilkossági elhatározásuk valószínűleg ekkor érelődött meg. Az Osvát-nővérek lakásán ma lettá-
roztak. Ingóságuk értéke százezer lej.

— Önként jelentkezett gyilkosok. Még októberben a három Bucea fivér Tartolcon ti zenőt késszurással valami családi perpatvarból kifolyólag megölte Mare Vasziát. Akkor Bucea Mihályt azonnal elfogták, de a bujosó Grigor és Joan csak most jelentkezett önként az ügyészségnél, s a két testvért letartóztatták.

MARAMAROSSZIGET

— Pasics felszólította Tivadart, a sószállítások lebonyolítására. Az öngyilkossá lett Tivadar István volt rahói főszolgabíró, aki — mint tudjuk — Máramarosszigeten kereskedő lett és milliókat vesztett. — most levelet kapott a jugoszlávai pénzügyminisztériumtól, aki felhívja Tivadart, hogy kezdje meg a máramarosi sós szállítást Jugoszláviába. Ugyanis Tivadar az előző Pasics kormánytól több ezer vagon só bevitelére kapott engedélyt, amit azonban a Davidovics kormány visszavont. Most Pasics újra kormányra kerülve, érvényesíteni akarja az előbbi megállapodást és kívánja a sószállítást. Ha ez a felújított megrendelés két héttel hamarabb érkezik, Tivadar István rendezni tudta volna a tartozásait, s így életben maradt volna. Most özvegye tárgyal a hitelezőkkel, akik a sószállítást magukra vállalják és így rendezik Tivadar ügyeit.

— Szerencsétlenül járt tanárnő. Beride Irén tanárnő a máramarosszigeti felsőleányiskolában kénysavas kísérlethez készült. A lombik felrobbant, a tanárnő súlyosan megsebesült. Arca teljesen összeégett.

— A munkácsi gör. kat. püspök Máramarosszigeten. Gebe Péter munkácsi görög katolikus püspök, aki most került az egyházmegye élére, Máramarosszigeten járt, mivel néhány romániai ruthén község egyházmegyéjéhez tartozik. A ruszinszói püspök a román hatóságokkal tárgyalt arra nézve, hogy lehetőleg könnyítsék meg neki a hozzátartozó romániai ruthén községek gyakrabbi meglátogatását.

CSIKSZEREDA

— Éjszakai tüzek. Éjszaka a kaszárnyában tűz ütött ki. Mielőtt a veszedelem elhárulhatott volna, gyorsan lokalizálták a tüzet — Dávid János földbirtokos istállója és csürje az éjszaka folyamán a benne levő szekerekkel, gazdasági felszereléssel és takarmánnyal együtt leégett. A tűz okát nem tudták megállapítani.

A dohány-uccai pokolgép nyomorultjai

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bombapör mai tárgyalásán Ullain dr. a védők nevében kiengesztelte a bírakat a hétfői incidens miatt. A régebbi vallomások felolvasása majd Radó József kihallgatása után megindító jelenet következett; a tárgyaló terembe bevonultak a merénylet áldozatai, kik közül legtöbben a lábukon sebesültek meg.

Martos Mór dr. 64 éves gyakorlóorvos két botra nehezdedve támolyog be a tárgyalóterembe. Ez a szerencsétlen ember

a pokoli merénylet folytán elvesztette jobb lábát, ballába három helyen eltörtött és örökre megsiketült

A szembesítés mély hatást gyakorolt a jelenlévőkre. A vádlottak falféren merednek maguk elé.

Elnök: Lássák, milyen következményei vannak tettüknek.

Martos Mór dr.: (Könnybe lábadó szemmel) Tönkretettek! Azóta munkaképtelen vagyok. Nem hallok, jární, állni sem tudok. Harminckét évem alatt szerzett pénzem ráment a betegségre.

A sebesültek elmondták a gazmerányú történetét, majd újabb tanuvallomások következtek. — A tárgyalást holnap folytatják.

Korda Mária, Werner Krauss
játsszik a világ legpompásabb filmjében vasárnap a
MODERN MOZGÓBAN.

HIREK

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla
Kolozsvári fiókszerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-utca) 22. — Telefon 6-36.
Marosvásárhelyi fiók (szerkesztőség és kiadóhivatal): Piața Regele Ferdinand 18. Telefon 177.

A Brassói Lapok egyes példányainak ára 4 lej, vasárnap 5 lej; Bukarestben 1 lejtel drágább; Ausztriában 2500 o. K., Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 Dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Szombat, november 22.

Katolikus naptár: Cecilia szűz vértanu. — Protestáns naptár: Cecilia. — Görög naptár: Filimon apostol. — Izraelita naptár: 5685. Hesvan 25. Szabbath: Chajé.

A nap kel 7 óra 21 perckor, nyugszik 16 óra 41 perckor. — Legközelebbi holdváltás: újhold november 26-án 19 óra 15 perckor.

Időjárás: Nyugati légáramlás mellett átmene-
teleg enyhébb idő. Sok helyütt csapadék, eső vagy hó.

Koldus a hóban

Olvadó lelkem ne várj tőlem ebben a mínusz néhány fokos hidegben izzadásos portrét Téli apóról. Nem az én reszortom csuda színeket költeni az agyonhalványított halotti lepelről, amiről mindannyian tudjuk, hogy ha leesik fehér, viszont holdsütésben szikrázóan kék, tudja róla mindenki, hogy milyen jó rajta pirosra csiklandozott arccal rodlni, továbbá, hogy nem jó tőle dideregni egy rosszul fűtött kis, árva hónapos szobában. Ellenben itt volt az imént egy kép, amit úgy a kávéházból volt alkalmam látni, amikor a törökbágy végére értem. Mikor eljutam az összehúzott szemmel és a hideg ürügye alatt pőzosan felhúzott vállai robotba rohanó női munkások fikszirozását, akik mellesleg Carl Capek gépműveit juttatják az emlékezetbe, szóval abban a másodpercben a hóból valami fekete életkép dőbönt belém.

A flaszter szélén elaggott, vén bácsi áll

Hó csillog a szakállán.

Nyilván a haja is havas már. Ilyen nek rajzolta belém Téli apót, egy elszakadt képeskönyv.

Rég elfalatozta szegény a férfikorát, s ma már ismét gyermek. Az orra alatt is hó fénylik még. Kinyújtja rokkant kezét és mormog valamit megboldogult hangján. Nem hallom mit mormog, biztosan ezt mormogja:

— Kérek egy pár lejt. Nincs kenyerem, fám, csak nincstelenségem van, meg a koldusságom.

Bundák, sziliskinek, selyemsálak, csizmák, kalocsnik, kamásnik, hóhányóvá avanszált uccaseprők: az ucca mozog körülötte.

Egyedül ő áll, a csipős hóban, a koldus. Nem kellemetlenkedik, nem ér hozzá a sziliskinhez, nem tapos rá a kalocsnira, csak áll szegény és néhai kezét alamizsnára nyújtja. Most viharos gyorsasággal követik egymást a fejlemények.

Rendőrkön. Gyűlölettel végigméri a koldust, odamegy hozzá, meglöki és előre int a szemével. Már meg is indulnak. Elöl a koldus, utána az államrend-védője. Mert ebben az országban törvény mondja ki, hogy nincs koldus. Pedig biztos van, ez is az, hisz kéregetett, s ha nem volna koldus, nem kéregetne. Ha például utlevélhivatali főnök volna, akkor se kéregetne. Igaz, hogy akkor nem is kísérnék be. Pedig több ok lenne rá. Így bekísérik.

Lehordják.

Esetleg felpofozzák. Biztos, hogy felpofozzák. Megbűntetik.

Vagy kitoloncolják illetőségi helyére.

Ha ugyan van illetőségi helye.

(E. I.)

— Halálozás. A régi magyar társadalom érdemes tagja hunyt el tegnap Keresztváron Molnár Károly birtokos személyében. Az elhunyt ötvízedeken keresztül vezető embere volt minden társadalmi akciónak, számos egyesületnek és így halála érzékenyen sújtja nemcsak Keresztvár községét, hanem az egész környéket.

Korda Mária, Werner Krauss

játsszik a világ legpompásabb filmjében vasárnap a

9180

MODERN MOZGÓBAN.

— Felmentették a felzérsértés vádja alól. Ujvidékről jelentik: Urbán Ferenc ujfutaki lakos ez év elején egy futaki kocsmában ivott és már meglehetősen ittas állapotban volt, amikor egyszerre életnei kezdte a Habsburgokat és államellenes kijelentéseket tett. A szomszéd asztalnál ülők azonban feljelentették Urbán Ferencet. Az ujvidéki törvény-zék tegnap vonta felelősségre Urbánt, miután azonban a tanúk mind azt vallották, hogy Urbán teljesen ittas volt, amikor az inkriminált kifejezéseket tette, felmentette a vád alól. A vádlott megnyugodott az ítéletben, az ügyész azonban felebbezett.

(*) Minden francia könyv kapható Lepagenál, Kolozsvár.

— Felakasztják Molnár Tóth Józsefet. Budapestről táviratozzák: Az emlékezetes rákosszentmihályi tömeggyilkosság pörben a tabla az elsőfokú bíróság ítéletét felülvizsgálva, Molnár Tóth József kötéltálati halálra szóló ítéletét, valamint Kanossai és Bocz börtönbüntetését helyben hagyta, Szeghi Máriát azonban felmentette.

— Mulatságos és tanulságos történet a nemzetiségi dzsungelből. Prágából jelentik: A régi elcsehsítések módjára most az elcsehszlovákiasítás a divat. Pedig az is tilos volt és ezt sem muszáj túrni. Hogy miképpen megy mostanában az elcsehszlovákiasítás, azt élénken illusztrálja az alábbi mulatságos eset: Egy grusbachi (morvaországi) gyermeket a tanügyi referátus intézkedésére kizárták az ottani német iskolából és a cseh iskolába kényszerítették. Az indoklás, amelynek alapján ez történt, azt mondja: »a szülők cseh cselédet tartanak és otthon sokat beszélnek csehül, tehát ipso facto a szülőket cseh nemzetiségűeknek kell tekinteni, akik valószínűleg csak újabban vallják most magukat németeknek.« A legfelsőbb közigazgatási bíróság azonban, ahová a nagy aktatömeggé meg-nőtt ügy a szülők felebbezése folytán fel-került, megváltoztatta az alantas hatóságok-nak kitűnő humorérzékére valló döntését és úgy intézkedett, miután a szülők német nemzetisége kétségen kívül megállapítható volt, hogy a szóban forgó gyermek a német iskolában folytathassa tanulmányait. Csupán arról feledkeztek meg, hogy miképpen pótolja most ez a kis német diák azt a másfél évet, amit a hatóságok fölösleges aktaszaporítása közben saját hibáján kívül elvesztett?

(*) Lepage Ügyvédi Határidőnapló 1925 Lei 360.

— Figyelmeztetem önt, hogy ma, pénteken este utoljára fut Az Apollóban a csodás hatású Utolsó utazás című film. Főszerepet a megindító realitással játszó Mosjoukine alakítja. Vasárnap »A halál helytartója« című nagyszabású filmalkotás kerül az Apolló vásznára. Főszerepben Erich Keiser Titz és Lya Eibensütz. A tél szenzációja: Lányok, a kiket nem vesznek nőül.

— Szöcs Géza sikere. Kaptuk az alábbi nyilatkozatot: A sajtótörvényre való hivatkozással »Szöcs Géza sikere« című cikke vonatkozólag kérjük az alábbiak közlését: A gyergyószentmiklósi liceum hatodik, hetedik és nyolcadik osztálya ma is működik. Az ötödik osztály a tanulók hiánya miatt nem nyílt meg. Szöcs igazgató, Csáki Mihály titkár.

— Találtatott egy gyermekruha. Átvehető Czelli likörgyárban Hosszu-ucca 13.

+ Modern Mozzgó. Ma Az álmok lovagja szenzációs vigjáték három felvonásban Főszerepben: Malec Fatty híres partnere aki magánál Fattynál is jobb. Ma egész Európában a Malec képek a legkeresettebbek és a legjobbak. Ebben a filmben csodákat produkál. Ezenkívül Siron tul című könnyebb szentimentális dráma 5 felvonásban. Főszerepben Pethes Imre, Lili Gray, D'Arrigó Kornél és Pázmán Ferenc. E két film pénteken és szombaton fut. Vasárnap ismét nagy bemutatója lesz a Modern mozgóknak. Korda Sándor rendezésében A holnap titka fantasztikus filmtörténet. Írta: Vajda Ernő. Főszerepben Korda Mária, Werner Krauss.

Korda Mária, Werner Krauss

játsszik a világ legpompásabb filmjében vasárnap a

9180

MODERN MOZGÓBAN.

KAVIAR A LEGJOBB FILM

„A magyarok fölének kerekedtek :“

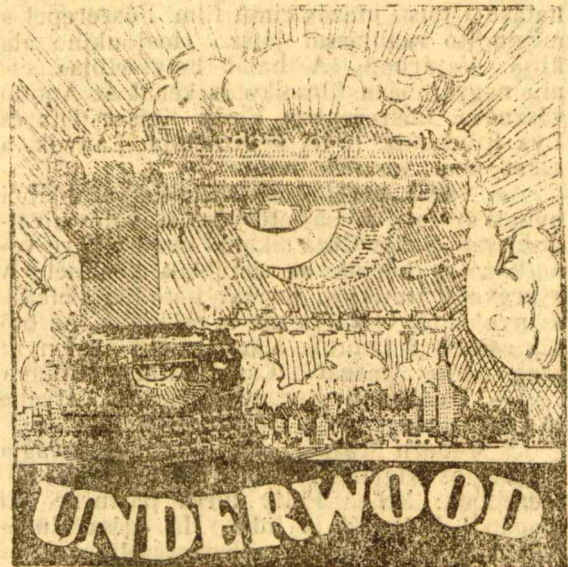
H. I. Brock, előkelő newyorki kritikus a The Newyork Times-ben cikket írt: »A magyarok fölének kerekedtek« címmel. Érdekes cikk ez, mert míg egyrészt szinte felfokozott mértékben mond dicséretet az Amerikában különösen divatos magyar szinpad-i írók képes ségeiről és jövőjéről, másrészt tagadhatatlan fájdalommal és némi gúnyos éllel konstatálja, hogy a magyar írók szinte monopolizálni akarják maguk számára a newyorki színházakat. »A magyarok a fejünkre nőttek!« — kiált fel Brock ur és a következőket írja:

— A magyar írók csoportja 17 szinpad-i művel ostromolja az idén Newyorkot és legalább még egy feltucat azoknak a műveknek száma, amelyek ebben a szezonban még színre fognak kerülni. Az eddig bemutatott magyar darabok közül olyan sok darabnak volt sikere és olyan kevés darab bukott meg, hogy a newyorki igazgatók már szinte fanatikus hittel hiszik, hogy minden darab menni fog. Ezek szerint az igazgatók szerint az is elég már a sikerhez, ha a darab szerzője — magyar!

— Az idei szezonban színrekerülő 17 magyar szindarab mind modern és kilenc fő szerző műve. Közülük a legtöbb máris kipróbált sikerű író Amerikában, de saját földjünkön is eléggé híresek. A csapat élén Molnár Ferenc vezet és vele majdnem egy vonalban áll Vajda Ernő. Sorrendben következik utánuk: Lengyel Menyhért, Lakatos László és Drégely Gábor.

— Onkéntelenül is felvetődik a kérdés, miképpen juthat szóhoz egyszerre ennyi magyar író Newyorkban? Talán egy kalandos amerikai színigazgató járta végig a Duna partjait és szedte össze mohó kézzel ezeket a darabokat, talán egy egyes közvetítő hozta át az oceanon ezeket a darabokat, hogy itt sokkal többet nyerjen rajtuk, mint amennyit összesen adott érték a túlsó parton?

A cikk keretében közli a lap Molnár Ferenc, Vajda Ernő, Drégely Gábor, Lengyel Menyhért és Lakatos László fényképeit is.

Több mint
3 millió UNDERWOOD

van használatban. © Ok intézik a világ üzleteit.
UNDERWOOD AGENCY
ORADEA MARE
Str. Avram J.
No. 2.

782

KÖZGAZDASÁG

Hogy lehet harminckét milliárd lejt kifizetni husz millárdból?

Bratianu Vintila új költségvetésében lehetetlenségre vállalkozik és ezzel nyomort zúdít az országra

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) Bratianu Vintila pénzügyminiszter végre bemutatta a minisztertanács előtt a jövő évi költségvetési tervezetet. A javaslat csak általánosságban áll előtűnk s úgy anélkül, hogy a részletek megvitatásába belemennénk, ezúttal csak két oly problémára akarunk rámutatni, melyek a költségvetési végtelekkel kapcsolatban szinte lehetetlen feladatok elé állítják az országot s adózó polgárokat.

Bratianu szerint a költségvetés bevételi összege majdnem 32 milliárd lejre emelkedik, a kiadásokat pedig 28 és fél milliárd lejben irányozta elő. Ezekkel az összegekkel szemben azonban a rendelkezésre álló és forgalomban levő pénzügyi nyiség koránisem üti meg a milliárdoknak e tömegét. A Nemzeti Bank hivatalos kimutatása szerint ugyanis a forgalomban bocsátott bankjegyek végösszege, 18 milliárd lej. Ha azonban tekintetbe vesszük hogy a hivatalos kimutatás bankjegyei közül mennyit von el a forgalomtól egyes bankjegyek megsemmisülése s a köznép teaurálási szenvedélye az új »ropogós« bankjegyekkel szemben, nyugodtan állíthatjuk, hogy a forgalomban alig van 16 és fél milliárd lej értékű bankjegy. Ennél a pontnál vetődik fel az a kérdés, mely gazdasági problémává nővi ki magát egy állam életében, hogyan lehet 16 és fél milliárd lejből 31 és háromnegyed milliárdot beszélni és 28 és fél milliárdot kiadni?

Feltételezzük, hogy Bratianu javaslatát államférfiúhoz illő komolysággal gondolta át s így számolt arra, hogy az államháztartásában a bevételek és kiadások zökkenés nélküli rendszerességgel és pontossággal simán bonyolódni le. Ennek alapján a rendelkezésre álló pénzügyi nyiség figyelembevételével Bratianu preliminált büdzséje azt jelenti, hogy minden egyes bankjegynek évente 32/18-szor, illetőleg 1,77-szer kell az állami kasszába befolyania, illetőleg onnan 28/16-1,55-szor kikerülnie, vagy miután valószínű, hogy az összes bevételeket el is költik, 1,77-szer kell kiadásra jutnia. Ez a pénznek oly gyors cirkulációját feltételezi, amint az ország rendszertelen és sok tekintetben primitív gazdasági viszonya, nehézkes pénzügyi adminisztratív ügykezelése mellett számítani sem lehet. Tekintetbe kell ugyanis venni, hogy ugyan csak ez a 18 és fél milliárd lej áll egyedül rendelkezésére az összes ingó és ingatlan forgalmi viszonylatok, a termelés,

ipar, kereskedelem lebonyolítására, sőt 16 millió állampolgár munkaértékének honoralására és közfogyasztási szükségleteinek beszerzésére. Vajon nálunk, ahol minden olyan nehezen megy s akadályokkal mozog, lehet-e azt az élénk és pezsgő cirkulációt feltételezni, amelylyel a rendelkezésünkre álló 18 és fél milliárd lej pénzügyi mennyiségből zavartalanul és rendszeresen lehessen ellátni az összes szükségleteket? Közgazdasági viszonyaink megadják erre a feleletet: a pénz elégtelensége miatt a gazdasági élet senyved, az élet elviselhetetlenül nehéz.

S ahogyan érezhető a pénzhány, a magángazdaságban, úgy nem maradhatnak el ennek szomorú következményei az államgazdaságban sem. A fentebbiek alapján biztos következmények gyanánt kell előre látnunk a sok zavart, késedelmeskedést, halogatást, amelyek az állami kifizetéseknel eddig is megvoltak, amelyek azonban a jövőben fokozottabb mértékben fognak megisméllódni. Az állami szállítók még több ideig várhatnak jogos követelésükre, a mulhatatlanul sürgős szükségletek elintézése még több ideig fog késni s a szegény tisztviselőknek hosszú hetek és kínos hónapok helyett a jövőre még több hétre és még több hónapra lesz szükségük, hogy szerény illetményüket megkapják.

Az államháztartás egyensúlya nem a költségvetési rovatoktól függ, hanem a reális lehetőségektől. Az állam pénzügyi konszolidációja elválaszthatatlanul egybeesik az ország gazdasági helyzetével s a költségvetés egyensúlya csakis a nyomasztó pénzügyi krízis kielégítő megoldása révén biztosítható.

A másik megdöbbentő fenyegetés a 32 milliárdra előirányzott bevételből mered felénk a folyó évi 24 milliárddal szemben. Ez az ország polgárait körülbelül 8 milliárdos teherfölletet jelent, az eddigi terheknek átlagos 33 százalékos emelését. Emelésre van alapozva az új költségvetés, mintha nem nyögne a polgárság eléggé az elviselhetetlen közterhek alatt. Ma, amikor a pangó gazdasági élet miatt a kereseti lehetőségek megapadtak, reális számítás alig lehet arra gondolni, hogy a teherbíró képesség emelkedett volna. Sőt nemcsak hogy nem lehet átlagosan 33 százalékos jövedelememelkedéssel számítani, hanem több valószínűsége van annak, hogy az átlagjövedelmek megcsappantak. S ekkor áll elő Bratianu Vintila a 8 milliárdos többlettel, mit az állam

Gabona- és szalastakarmány-piac

Jegyzési hely	őszi buza	sórápa	takarmány árpa	Lencse	Zab	tengeri		Bab fehér	Széna lazán	Szalma
						szemes	csőves			
pr. 100 kgr. tétben										
a) Belföld										
Brassó	920	860	760	2200	490			900	300	
Kolozsvár										
Máramarossziget										
Medgyes	900	840	800			550			300	100
Nagybánya										
Nagyvárad	900		800							
Szatmár	870		760						200	100
Székelyudvarhely	840		750		500				200	100
Sepsiszentgyörgy	900	800	920	2400	480			900	290	120
Temesvár	900		650		500				220	80
Csikszerecs	920		650						200	80
b) Külföld										
Bécs osztrak kor. 1 kg.	4700	600	5000		3700	3400			150	100
Prága Kc 100 kg.	22	26	240	650	15	16		280	55	35
Budapest m. kor. 1 kg.	4100	4000	890	800	3600	3800	125	510		

Zabban a kereslet meglehetősen nagy. Tengeriből a csőves kereslet is nagy. A sósárpi vásárlások közelednek a befelzárkózásig, az árak 900 lejig emelkednek.

különbé formában akar polgáira rábó-
ni. Ez a kérdés is az általános gazdasági
krízis enyhítésével kapcsolatos. Teremt-
se meg a kormány a kedvező gazdasági
alaphelyzeteket, ezekkel nő az állampol-
gárok teherbíróképessége s így meg van
adva a lehetőség arra, hogy az állam
iránti kötelezettségeiknek eleget tudjanak
tenni. Addig az állami költségvetés egyen-
sülya az állam polgáira nélkülözést,
kínzenvedést, mérhetetlen gondot jelent.

A MAI PENZPIAC

Csütörtök, november 20.

A világpiacon lényegtelen eltérések, a
Zürichben emelkedett.

A belső piaca viharos volt
a délelőtti, reggel 37.50 lejes svájci frank-
nak megfelelő árfolyamokkal indult a piac,
erdélyből élénk kinalattal, Bukarestből erős
vásárlással; a bukaresti keresletre az árfolya-
mok rohamosan emelkedtek és tizenegy óra
körüli már 38.30 lejt is adtak bukarestiek
egy svájci frankért, mivel azonban még ez
nem akadályozta meg az erdélyi eladásokat,
az irányzat megfordult és délre ismét a reg-
geli színvonalra hanyatlott az árfolyam. —
Délután nem fordultak elő jelentősebb mozga-
latok. Forgalom alig van, mert holnap
ünnepe miatt zárva lesznek a pénzintézetek
s tartózkodnak az üzletektől. — Esti zárás:
egy svájci frank 37.50 lej, egy angol font
10.30 lej, egy francia frank 10.30 lej, egy cseh
korona 5.82 lej, egy olasz lira 8.50 lej, egy
dóllár 194.50 lej, egy lejért 364 osztrák, 385
magyar korona.

(-) Zürich. Devizák (zárlatban a tegna-
pi zárástól való eltérések). Zárlat: egy dóllár
5.1815 (fél), egy angol font 24.01 (3) száz
francia frank 27.22 (03), száz olasz lira
24.5, száz cseh korona 15.50 (5), száz lej 2.75
(5), tízezer magyar korona 0.69 és fél, tíz-
ezer osztrák korona 0.73, száz járadékmárka
123.50.

(-) Budapesti értéktőzsde. Az árfolya-
mok ma mintegy tíz százalékkal javultak.
Zárlati árfolyamok ezekben: Magyar hit-
tel 514, Osztrák hitel 200, Salgó 620, Rima
139, Délvasút 63, Államvasút 510, Kohó 475
Atlantika 19, Ganz Danubius 2830, Kőszén
3670, Papírpár 38, Násici 2510, Slavónia 80
Földhitelbank 258, Viktoria malom 286, Pesti
magy. ker. 1290, Beocsini 1010, Urikányi 1040
Lang 112, Lipták 20, Schlick 56.5, Brassói
475, Zabolai 61, Baróti 2.8, Cukoripár 2850,
Klotild 44, Temesi szesz 220, Hungária m.ütr.
178, Olasz bank 20.5, Leszámitoló 70, Magyar
— Cseh 23, Nóva 169, Kronberger 13, Kozuti
39, Csáky 14, Izzó 880, Mágnezit 2650, Vikto-
ria b.utor 2.85, Ofa 5.65, Malomsoky 6.5, Pesti
Hazar 3470, Fegyver 1250.

(-) Románia háborús adósságai a nagy-
hatalmakkal szemben. Bár általában a jóvá-
tétel kérdését tartjuk a legsúlyosabb prob-
lémának, nemzetközi szempontból sokkal fon-
tosabb kérdés, hogyan rendezik egyes álla-
mok egymás között háborús adósságaikat.
Anglia, amely csak Amerikának tartozik mint
egy hatodfélmillió dollárral, ezzel szemben
azonban más államoktól tizenegy millió dol-
lár követel, az egyedüli állam, mely meg-
terjedte az adósságainak törlesztését, míg a
többiek adóssága még mindig távol áll a ren-
dezéstől. Románia háborús adósságai a londo-
ni bankosok kimutatása szerint így alakul-
nak: Nagybritanniának adós 126 ezer, Kana-
dának 20 ezer, Franciaországnak 228 ezer,
az Egyesült Államoknak 44 ezer, Olaszor-
szágnak 33 ezer, összesen 451 ezer dollár-
al. Ez adósság rendezésének ügye a leg-
súlyosabban összefügg a jóvátételi kérdé-
ssel s rendezésére a nagy probléma meg-
oldásának kapcsolatában fog sor kerülni.

(-) Az áruk belső piacán csak lejben szám-
líthatók. A pénzügyminiszterium konkrét
esetből kifolyólag kimondotta, hogy a bel-
ső forgalomban az áruk külföldi valutá-
ban többé nem számlázhatók s e számlák
csak akkor érvényesek, ha az áruk lejben van-
nak számlázva. Ez alól kivételnek csak a kül-
földi lerakatoknál van helye, ahol importált
árakat hoznak forgalomba.

(-) Leszállítják Budapestre a törvényes
kamatlábát. Budapesti jelentések szerint a
pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt a
parlament elé a törvényes kamatlábról. Eddig
a kamatláb egy korábbi rendelkezés alapján
havi kétszázalék volt, amit a jelenlegi pénz-
ügyi helyzet mellett soknak tartanak. Ezt a
kamatlábat leszállítják havi 1 százalékra.

(-) Meghosszabbították a Hungaria-Oil
világkutatási jogát. Budapestről táviratoz-
ták: A kormány tudomásul vétel céljából a
nemzetgyűlés elé terjesztette az angol vezetés-
től álló Hungarian-Oil-Syndicate által kötött
újabb szerződést, amely az ország Alapítvány

területein földgáz és ásványolaj kutak ása-
lására a szindikátus opcióját három évre meg-
hosszabbítja.

(-) Méhészképzés Kolozsváron. Az er-
délyi méhészegyesület igazgatósága elha-
tározta, hogy amennyiben a körülmények le-
hetővé teszik, 1925 évben Kolozsváron mé-
hészeti kiállítást rendez. A választmánynak
e határozata kapcsán szükségét látjuk már
most felhívni a méhészek figyelmét arra,
hogy céltudatosan készüljenek a jövő évi ki-
állításra. A kiállításon minden, ami a mé-
hekkel és méhészetekkel kapcsolatos, bemu-
tatható lesz. Így a különféle fajtájú méhek,
kaptárak, kasok, méhészeti eszközök, gépek
pergetett, lépesek stb. méz, viasz, mézből
ecet, sör, mézes tészta, mülep, szakkönyvek
irodalmi termékek, mézelő virágok magvai, a
méhek kártevőinek gyűjteménye és minden
más méhészeti érdekű cikk.

SPORT

(x) A Brasovia választmányi ülése. A
Brasovia Sport Club vasárnap, november
23-án délelőtti fél tíz órakor a Korona (tér-
m) kistermében választmányi ülést tart, mely-
re a választmányi tagok pontos megjelené-
sét kéri a vezetőség.

(x) Kovács—Puliti párbaj után Colomb-
betti—Santelli párbaj. A nagy hullámokat
felvert Kovács—Puliti párbaj után Santelli
Giorgo vesz elgőcsöt az atyján esett tette-
ges inzultustól. Még élénk emlékezetben van
azon csunya botrány, midőn a családja látó-
gatására utazó Santellit, az olimpiai esemé-
nyek hatása alatt, Colombetti olasz bajnok
a milánói pályaudvaron tetteleg inzultálta. A
párbaj, melyben Santelli helyett fia áll ki,
a közeljövőben Budapesten, Nagykanizsán,
vagy pedig Milanóban lesz.

(x) A Simmering a legjobb osztrák csa-
pat? Az osztrák bajnokság utolsó fordulóján
a Simmering 5:1 arányban súlyos vereséget
mért a Rapidra. A Rapid irreálisnak mon-
ja ezt az eredményt és revánsmérkőzésre
hívta a Simmeringet. A Simmeringiek elfo-
gadták a kihívást; vezetőségük kijelentette,
hogy csapatuk a revánsmérkőzésen is be-
fogja bizonyítani, hogy jobb a Rapidnál és
jelenleg a legjobb osztrák csapat.

(x) Svédország döntetlenül játszott Olasz-
országgal. A svéd válogatott turájának har-
madik mérkőzésén Milanóban huszezer né-
ző jelenlétében mérkőzött az olasz válogatott
csapattal. Az első félidőt svéd fölény jelle-
mezte, de a második félidőben a hazai kö-
zönség által lelkesített és feltüzelt olasz
csapat került fölénybe és bár a svédok szí-
vósan védekeztek, sikerült az olaszoknak
a félidő végén 2:1 arányú mérkőzést dönté-
neltetlenné tenniük. A mérkőzést Vértés Imre
vezette.

(x) Nagyvárad—Kolozsvár revánsmérkő-
zés. A kolozsváriak múlt vasárnapi 1:0 ará-
nyú győzelmükért revánst adnak a nagy-
váradinak. Az előzőleg november 23-ára
tervezett mérkőzést közös megegyezéssel
már pénteken, november 21-én játszik Nagy-
váradon, mikor Károly trónörökös is Nagy-
váradon tartózkodva a mérkőzésen mint né-
ző részt vesz. Az időjárás azonban nem a
legkedvezőbb kilátással bízik.

(x) December 8-án lesz a Carinthian dij
döntőmérkőzése. A múlt vasárnapon a BTC
és BEAC között eldöntetlenül végződött dön-
tő mérkőzést a Carinthian díjért, a vándor-
díj bizottság határozata folytán december
8-án ismétlik meg.

Dicsőszentmárton főutcáján 3 szoba, konyha,
kamara, veranda, gázzal felszerelt,

beköltözhető

ház eladó.

Érdeklődni lehet:

Csiba és Rákosi, Brassó, Egres-
ucca 7, Telefon 3-82 Sürgőnycim: Csiba Brassó.

Nagyobb gőzmalom részére

gépész kerestetik,

aki lakatosmunkálatokban, szerszámgépek keze-
lésében kellő jártassággal bír. — Olyanok, kik
malomgépekhez értenek, előnyben részesülnek.
Magyar és román nyelv tudása kívánatos. Írás-
beli ajánlatokhoz eddig működésről bizonyítko-
nyok másolatát csatolandók. — Ajánlatokat
Rudolf Mosse Cluj, Str. Regina Maria

„Gőzmalom” jelige alatt kérünk.

A NAGYON SZÉP FÉRFI

Jeanne Marai regénye

Franciából fordította: Halász Gyula 27

— Tehát a Renaud Máriát helyettesítene?
— Bizonyára.
— De hiszen, gyermekem, Renaud nem
válík meg a színháztól; a direktor újabb
öt évre szerződtette.

— Ah! Istenem! kiáltott fel a szegény
Julia, akkor minek is álljam ki egy fel-
vételi vizsga izgalma; köszönöm Horel asz-
szony, ha szívesen lát, hétőn megítélgatom.

— Számítok rá; a viszontlátásra!
— Ki ez a nő? kérdeztem Juliát, miután
kedves köszöntés után eltávozott.

— A legjobb és legtisztességebb asz-
szony a világon, felelte Julia. Ő volt az
első tanárom, ő ajánlott Haumasnak, aki
meg a konzervatóriumba jutott. Ha tudna,
micsoda jólétek ő! Ismeri a férjét? Együtt
kell látni őket. Micsoda kedves házaspár!
Horel ur a vigoperánál van. Nagyon jó mű-
vész.

— Nevéről ismerem. De itt van Saint
Aimand ur!

A direktor, aki ép előttünk haladt el, ci-
linderét mélyen a fejébe nyomva, beült egy
zsólyéba. Balján a sugó, jobbán Forgevil-
le szénész és rendező.

Julia hozzájuk közeledett és halk han-
gon mentegelőzött, hogy váratlanul rosz-
szul lett és lehetetlen most próbálnia.

— Csak rajta monda Saint-Aimand, te-
kintetbe vesszük majd a gyengékedését. Ját-
szon, anogy tud. Siessünk kisasszonyok!

Julia rám nézett, mintha tanácsot kérne.

— Szavamra, mondom neki, az ön he-
lyében nekivágnék a dolognak.

— Igaza van.

Azonnal megkezdtek. En nagyon ural-
kodtam magamon és csak egy vágyam volt,
hogy Julia Moray kisasszony, aki idege-
sebb volt, semmint hittem volna, ragyogjon
és sikert arasson. A mester tanácsaira emlé-
kezve, a jelenetet úgy játszottam el, ahogy
ő gyakorolta velem.

Mikor elvégeztük, a direktor felkelt he-
lyéről.

— Szíveskedjenek velem jönni, monda,
annélkül, hogy véleményét mondott volna, az
irodájába, egy nagy, díszesen butorított ké-
nyelmes terembe vezetett. Anélkül, hogy
minket leültetett volna, az íróasztalához ült
és elkezdett gyorsan írni. Végre meguntam
az állást és kinalas nélkül egy karosszékbe
ültem, míg Julia a színészek és színésznők
egész sorának az arcképet nézegette.

— Miért nem akart ön játszani, Moray
kisasszony? kérdezte hosszú szünet után az
igazgató.

— Nem éreztem jól magamat, direktor
ur, de ami a legjobb ok lett volna, hallot-
tam, hogy Renaud kisasszonyt visszaszer-
ződtette. Nem tudtam eligazodni, mine sze-
répköröm lenne itt?

— Nálunk nincs határozott szerepkör;
játszhat kegyed naivakat, szereimeseket, sőt
drámai szendéket is. Különben erről még
beszélünk. Es kegyed, Franciane kisasszony,
nemde?

— Igen uram.

— A konzervatóriumba jár?

— Nem, én Rainiellé tanulok.

— Adj ide a címét, talán szükségem
lesz önre egy csinos kis szerephez.

— Köszönöm, uram; de meg csak öt
hónapja tanulok és nem leszek képes meg
szerepeln a színpadon.

— Milyen szerény! Ritka madár a mi
szakunkban. Egy kező, aki nem képzei kü-
lönnek magát Sarah Bernhardt-nál! Nos jó,
hát jöjjön vissza holnap három órakor és
ha majd nem kíván ötvenezer frank fizetést,
meg fogunk egyezni.

Saint-Aimand, miután könnyed fejbólin-
tással búcsút intett, újra neki fogott az írás-
hoz.

— Ah! monda Julia, amikor künn vol-
tunk a köruton, ön nagyon megtetszett neki.
Azonnal észrevettem. Bizonyosan szerződ-
tetni fogja. Én pedig arra kényszerülök,
hogy valami vidéki városba menjek; hiába,
nincs szerencsém.

IX.

A fatális szerződés.

Iparkodtam vigasztalni és elszórtam a
szívem arra a gondolatra, hogyan fogadják
ezt a szegény leányt odahaza. Magam a pro-
fesszoromhoz mentem és elbeszéltem neki
élményeimet. Epen utra készen volt. Egyik
gyermek Tourshan súlyosan megbetegedett
és egy időre kénytelen volt elhagyni Páris.

(Polyt. köv.)

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Zongorák

ujak és keveset használtak, Stingl, Ehrbar, Wirth, Heitzmann stb. Izzáallított árban,

5 évi jótállással

eladók. — Viszonteladóknek
árengedmény.

Sternberg I.

Oradea Mare, Piața Unirei 2. Telefon 13—45.

Eladó, bérbeadó, vagy betársulható

a 33 villanyerőre berendezett, teljesen új és modern gépekkel és mosóddal felszerelt, üzemből levő, jól bevezetett, több mint 500 vevővel bíró nagyváradi Columbia fehérneműgyár r. t. épülettel vagy anélkül. Cím:

"Columbia" fehérneműgyár
Oradea-Mare, Calea Aradului 23/25

Sürgőny cím: COLUMBIA, Oradea-Mare.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 3 lei. — Vastagabb betűvel 6 lei. Állást keresőknek 25%o engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 30 m.

Szepszítő hosszas praxissal állást keres. Salomon Simon, Cluj, Strada Moșilor 99. 805

Motorkeréket keresek. Adler, Šilindru (Erselend) Bihar m. 6673

Családiház 3 szoba nagy kerttel 220-000 Lei-ért eladó. Kolostor-u. 28 6671

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok. Kórház ucca 19 sz. emeleten. 6670

Eladó egy 23-as Ganz hengereszk 4 drb. tartalék hengerrel. Molnár András, Ozun, Treiscaune 6669

Orth. kőservágott liba, háj és hus kapható Metropoli étteremben 6575

Olcsón eladó gépek. Dröszler cséplő 1000 mm 12 HP. magánjáró benzín motorral. Cornick marokrakó aratógép. Két tárcsás borona. Tengeri vető. Lókapa. Szénaforgató. Műtrágyaszóró. Tengeri morzsoló géphajtás. Egyjáratú malom kövekkel. 4 m. kútfúró készülék. Hanna váltókeze három vassal. Dobtengely 1000 mm. 1 HP. villany motor. Komplet körfűrész. Murvay Samu (Sácun) Ujszékely. 6672

Özvegy uriember, felnőtt fiával, kis háztartáshoz szorgalmas, takarékos, teljesen megbízható, izletesen főző, önálló házvezetőnő keres azonnali belépésre. Cseléd van. Ajánlatok "Nyugodt otthon" jellegre Covasna, poste-restante küldendők. 6661

Az odorheiu-i fa- és agyagipari szakiskola (Școala de Arte și Meserii) igazgatósága keres 1 románul is beszélő szakácsnőt és 2 szolgát fő fizetéssel. 6642

Eladó egy johangu róvid zongora. Cím 6653 sz. alatt a kiadóban.

Egész új hálószoba butor eladó Vár-ucca 11

Családi ház azonnali beköltözhető eladó. Ká-ucca 2. 6646

Egy 21 számú Ganz féle henger szék és egy 36 colos kőjártat megvételre kerestetik. Ajánlatokat Sáfár György, Zabol Háromszék m. 6648

Eladó Sepsiszentgyörgyön vármegyeház mellett Piața Regina Maria 11 számú emeleten, három lakásból álló modern ház. Elfoglalható emeleti gyönyörű, négyszobás, komfortos lakás. Értékén ugyanott. 6649

Nr. 24933/1924. t. szám.

Hirdetmény.

Az 5 területi parancsnokság 1325/1924. számú rendelete értelmében mindazok, akik az 1900—1921. évfolyamokba bezárólag (1878—1899. születésűek) tartoznak és akik E. mintájú livrettel nem bírnak és akik ily livreteket a katonai ellenőrzési szemle (viza livretelor) alkalmával sem kaptak, a brassói cercul de recrut-

tarenál, Gyár-utca f. é. november hó 15-én között jelentkezni tartoznak, amely alkalommal az összes tulajdonukban levő katonai okmányokat úgy mint egy az iránti nyilatkozatokat elhozni kötelesek, amelyből kivethető legyen, hogy mily okból nem rendelkeznek livrettel (ellopott, elvesztett, nincs kiállítva stb.).
Brassó, 1924. november hó 15-én.

6674

A városi tanács.

A Brassói Lapok könyvosztályának II. számú könyvjegyzéke.

Postai megrendeléseket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett azonnal elintézzük.

Szépirodalom.

	Lei
Baffico: Győzedelmes asszony	160.—
Benedek Marcell: Zola. (Kultura nagyjai 4.)	15.—
Farrère Claude: Akiket halálra ítélték	120.—
Gáspárné Dávid Margit: A divat története (1765—1915.)	320.—
Glas Max: A fékevesztett emberiség	100.—
Glyn Ellinor: Érdekházasság (7-ik kiadás)	120.—
Erzsébet látogatásai	100.—
Evangelina vallomásai	100.—
Hergesheimer: Cytherea	120.—
Heyking: Szerelem, diplomácia és faházak	120.—
Kosztolányi Dezső: Páva	60.—
London Jack: A csodatevő szerelem	100.—
A Dazzler cirkálón	80.—
A kőbor csillag	300.—
A lázadók	130.—
Észak odisszeája (A farkas fia)	130.—
A hold völgye	260.—
Az országut	120.—
A vadállat	60.—
Maran René: Batuala (2-ik kiadás) Ford. Kosztolányi Dezső	80.—
Mathers: A révész	100.—
Jön a rozson át	200.—
Molnár Ferenc: Az aruvimi erdő titka	100.—
Papp V.: Bach (Zenei Pantheon sorozat)	40.—
Beethoven	60.—
Haydn	40.—
Pekár Gyula: A bresztováci szent	70.—
Pogány Béla: A fény (Pantheon ismerettára) kötve	180.—
Prevost: Don Juan önagyságáék	160.—
Schiller: Az orleansi szűz	60.—
Shakespeare: A velencei kalmár	60.—
Sok hüho semmiért	60.—
Sienkevicz: Quo Vadis? (Két kötet. 7-ik kiadás)	320.—
Szabóné Nógáll Janka: Flirt	70.—
Szenes Béla: A buta ember	70.—
A gazdag lány	70.—
Vidám írások	70.—
Tangl K.: Bevezetés a fizikába (Pantheon ismerettára) Kötve	180.—
Ujhelyi Nándor: A hercegnő	60.—
Hogyan gazdagodtam meg én?	80.—

Legjobb könyvek (Új sorozat.)

106. sz. Hope A.: Zenda vár foglya	30.—
107. „ Geyerstam: Brandt Katalin álma	30.—
108. „ Acker S.: Egy leány története	30.—
109. „ Hungerford: Hilary csinje	30.—
110. „ Collins W.: A holtvíz partján	30.—
111. „ Balzac H. dr.: Tragikus szerelem	30.—
112. „ Hungerford: A kísérteties toronyszoba	30.—
113. „ Conway H.: Az elrejtőzött asszony	30.—
114. „ Wells H. G.: A holdban	30.—

Detektív regények.

Doyle A. Conan: A brixtoni rejtély	50.—
A dilettáns detektív	100.—
A Koroskó tragédiája	80.—

Külvárosban	100.—
A nagy árnyék	100.—
Rodney Stone	80.—
Grib Max: Az összeesküvés	80.—
Heller Franck: A császár ócska köntöse	100.—
Le Quex William: A lezárt könyv	140.—
Leblanc Maurice: (Arsène Lupin rendkívüli kalandjai.)	
Uri betörő	50.—
A keleti titok	50.—
A négy vörös gyémánt	80.—
Nyolcat üt az óra	60.—

Általános érdeklő könyvek

Flammarion: Az ismeretlen és a lelki problémák	160.—
Mahács Mátyás: Gyümölcsstermesztés	180.—
Malatinszky Fanny: Szakácskönyv (5-ik kiadás) kötve	240.—
Sárosi: A cukornélküli befőzés	40.—
Zsirtalan szakácskönyv	40.—
Sárosi: Modern szépségápolás	100.—
Dr. Torday F.: Mamák könyve. (5-ik kiadás. Kötve.)	130.—

Egészségápolás könyvtára. (Kötve.)

3. sz. Eichhorst: A szív egészségtana	80.—
4. „ Forel: Az idegek és szellem egészségtana	160.—
5. „ Dr. Grawitz: A mindennapi élet egészségtana	80.—
8. „ Port: A fogak és száj egészségtana	80.—
9. „ Haug: A fül egészségtana	80.—
10. „ Neumayer: Az orr és garat egészségtana	80.—
11. „ Sicherer: A szem egészségtana	80.—
12. „ Riecke: A bőr, haj és köröm egészségtana	80.—
14. „ Jaerschky: Testápolás. (Torna, fény és levegő által)	80.—
15. „ Schäffer: A női betegségek okai	100.—
16. „ Rubner: A tápanyagok és táplálkozás tana	100.—
17. „ Rieder: Testápolás vízhasználat által	80.—
18. „ Orth: Az egészségápolás feladata	80.—
22. „ Trump: Egészségápolás az iskolaköteles korban	80.—
23. „ Schottelius: Baktériumok, fertőző betegségek	120.—
24. „ Jaeger: A ruházkodás egészségtana	80.—

Ifjúsági iratok.

Alcott: Kis rózsza. (3-ik kiadás.)	160.—
Andersen meséi	280.—
Bechstein mesék	200.—
Cervantes-Györi: Don Quijote	160.—
Cooper: Vadölő	160.—
Utolsó mohikán	160.—
Utmutató	160.—
Bőrhárisnya	160.—
Vadfogó	160.—
I. Diénes Jenő dr.: Magduska meséskönyve	65.—
Hauff meséi. (Jaschik Álmós színes illusztrációival.)	240.—
Szabóné Nógáll Janka. Igaz történetek A serdülő ifjúság számára.	160.—
Tisza Etelka: Híres gyermekek	160.—
Nagy és dicső emberek történetei	150.—
Valószínű elbeszélések	120.—
K. Tóth Kálmán: Világlátók	160.—

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavidálmátának körirógógépén, Brassóban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj